ĢENERĀLADVOKĀTA DAMASO RUISA-HARABO KOLOMERA [*DAMASO RUIZ-JARABO COLOMER*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 12. septembrī [1]

I — Ievads

1. *Les connaissances sur les règles les plus sûres que l'on puisse tenir dans les jugements criminels intéressent le genre humain plus qu'aucune chose qu'il y ait au monde* [2]. ["Zināšanas par visnoteiktākajiem likumiem, kas ir jāievēro krimināltiesu spriedumos, cilvēcei ir interesantākas par jebkuru citu lietu uz pasaules."]

2. Beļģijas *Arbitragehof* vai *Cour d'arbitrage* (Konstitucionālā tiesa) saskaņā ar LES 35. pantu [3] ir lūgusi Tiesai lemt par Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm [turpmāk tekstā — "Pamatlēmums"] spēkā esamību [4].

3. Tā jautā, vai Pamatlēmums atbilst Līgumam par Eiropas Savienību gan procesuāli, gan pēc būtības. Procesuālo noteikumu gadījumā, kuru pamatā ir LES 34. panta 2. punkta b) apakšpunkts, tā apšauba juridisko pamatu, uz kuru Padome balstījās, un vaicā par izraudzītā instrumenta piemērotību.

4. Šis jautājums liks Tiesai pārbaudīt Savienības trešā pīlāra tiesību avotu sistēmu, analizējot pamatlēmumu, kas ir vienādi ar Kopienas pīlāra direktīvām, būtību. Tiesas spriedums lietā *Pupino* [5] ir piemērots sākuma punkts šai analīzei.

5. Pēc būtības raugoties, tā apšauba vienu no, iespējams, pašām būtiskākajām novitātēm, kas pastāv šajā palīdzības metodē starp dalībvalstīm par personu apcietināšanu un nodošanu: apgalvojumu, ka noteiktos gadījumos ir aizliegts izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz to, ka nodarījumiem, uz kuriem tas balstās, jātiek kvalificētiem kā pārkāpumiem arī izpildes dalīb-

1 — Oriģinālvaloda — spāņu.

2 — Montesquieu. *L'esprit des lois*. 12. grāmata, II nodaļa. Parīze: Gallimard, La Pléiade, Œuvres complètes, 1951. II sējums, 432. lpp.

3 — Beļģija ir piekritusi, ka Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālos nolēmumus saskaņā ar šo pantu un ir piešķīrusi visām tiesām tiesības iesniegt Tiesai jautājumus (OV 1999, C 120, 24. lpp.).

4 — OV L 190, 1. lpp.

5 — Tiesas 2005. gada 16. jūnija spriedums lietā C-105/03 (Krājums, I-5285. lpp.).

valstī. *Arbitragehof* vēlas noskaidrot, vai šāda novitāte ir saderīga ar vienlīdzības un tiesiskuma principiem krimināl procesā un vai tā līdz ar to ir saderīga ar LES 6. panta 2. punktu.

6. Lai atbildētu uz šo jautājumu, būs detalizēti jāpārbauda pamattiesību loma tādā delikātā jomā kā policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās pēc Eiropas Savienības Pamattiesību hartas [6] proklamēšanas.

7. Šis uzdevums nav vienkāršs, jo dažās dalībvalstīs Pamatlēmuma transponēšana nav notikusi, pamatojoties uz to, ka tas pārkāpj cilvēktiesības. Polijā *Trybunał Constytucyjny* (Konstitucionālā tiesa), kuras kompetencē ietilpst pārbaudīt likumu atbilstību Konstitūcijai, 2005. gada 27. aprīļa spriedumā [7] nosprieda, ka Krimināl procesa kodeksa 607.t panta 1. punkts nav saderīgs ar Konstitūcijas 55. panta 1. punktu [8], jo tas, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, atļāva izdot Polijas pilsoni citas dalībvalsts iestādēm. Tikai trīs mēnešus vēlāk līdzīgu iemeslu dēļ [9] Vācijas *Bundesverfassungsgericht* (Federālā Konstitucionālā tiesa) pasludināja līdzīgu spriedumu [10] attiecībā uz Pamatlēmuma īstenošanas likumu [11]. Kipras Augstākā tiesa sekoja tam pašam piemēram [12], jo Kipras Konstitūcijas 11. pants neparedz apcietināšanu, lai izpildītu Eiropas apcietināšanas orderi. Turpretim Čehijas *Ústavní soud* (Konstitucionālā tiesa) 2006. gada 3. maija spriedumā [13] noraidīja vairāku parlamenta senatoru un deputātu konstitucionālo sūdzību par likuma, ar kuru īsteno Pamatlēmumu, atzīšanu par antikonstitucionālu, kas, kā viņi apgalvoja, pārkāpa Konstitūciju, pamatojoties uz to, ka tas atļāva Čehijas pilsoņu izdošanu un atcēla noteiku-

6 — OV 2000, C 364, 1. lpp.

7 — P 1/05. Par šo spriedumu skat. Komárek, J., Pluralismo constitucional europeo tras la ampliación — Un análisis de la jurisprudencia comunitaria del Tribunal Constitucional polaco —, no: *Revista Española de Derecho Europeo*, 2005, Nr. 16, 627.–657. lpp.

8 — Šī norma nosaka: "Polijas pilsoņi nav izraidāmi".

9 — *Grundgesetz für die Bundesrepublik* (Pamatlikums) 16. panta 2. punkts aizliedz Vācijas pilsoņus nodot ārvalstīm. Šī norma 2000. gada 29. decembrī tika grozīta, lai atsevišķos, likumā noteiktos gadījumos, ierobežotu šīs tiesības.

10 — 2005. gada 18. jūlija spriedums (2 *BvR* 2236/04), kurā konstatēts Pamatlikuma 16. panta 2. punktā noteikto pamattiesību pārkāpums.

11 — *Europäisches Haftbefehlgesetz — EuHbG*. Polijas Konstitucionālā tiesa, pamatojoties uz Konstitūcijas 190. pantu, pagarināja par 18 mēnešiem deklarācijas par antikonstitucionālismu iedarību, jo "Eiropas apcietināšanas orderim ir īpaša nozīme tiesu administrācijas darbībā, it īpaši — tiktāl, ciktāl tā ir dalībvalstu sadarbības metode, lai veicinātu cīņu ar noziedzību, lai veicinātu drošību". Turpretim Vācijas Federālās Konstitucionālās tiesas spriedums stājās spēkā nekavējoties; tāpēc *Audiencia Nacional* (Valsts Augstākā tiesa) Krimināllietu palāta, kas ir Spānijas tiesu iestāde ar jurisdikciju šajā lietā (Pamatlēmuma 6. panta 3. punkts saistībā ar 14. marta *Ley Orgánica* (Pamatlikums) 2/2003, kas papildina Likumu par Eiropas apcietināšanas orderi un nodošanu, 2003. gada 17. marta *Boletín Oficial del Estado* (turpmāk tekstā — "*BOE*") Nr. 65, 10244. lpp.), neņēma vērā nodošanas procesu, kas bija uzsākts, pamatojoties uz Vācijas izdotajiem orderiem, un pārformēja to par izraidīšanas procesu (2005. gada 20. septembra rīkojums). Līdzīga reakcija redzama *Areios Pagos* (Grieķijas Augstākā kasācijas tiesa) 2005. gada 20. decembra spriedumā (lieta 2483/2005).

12 — 2005. gada 7. novembra spriedums (lieta 294/2005).

13 — Lieta 66/04.

mos par abpusējo sodāmību ietverto aizsardzību.

8. Tāpēc pastāv tālejošas debates par iespējamām pretrunām starp dalībvalstu konstitūcijām un Eiropas Savienības tiesībām, kurās Tiesai ir jāpiedalās, izmantojot tai uzticēto lomu, lai interpretētu Kopienu tiesību sistēmas pamatā esošās vērtības un principus saskaņā ar kritērijiem, kas ir līdzīgi tiem, kurus izmanto valsts tiesību sistēmās [14].

II — Tiesību akti

A — *Līgums par Eiropas Savienību*

9. Savienības, kas ir jauna pakāpe integrācijas procesā, lai radītu vēl ciešākas saiknes starp Eiropas tautām, pamatā ir Eiropas Kopienas, ko papildina Līgumā par Eiropas Savienību noteiktā politika un sadarbības formas (LES 1. pants). Tā ir dibināta, ievērojot tādas eiropiešiem kopīgas vērtības kā brīvība, demokrātija, tiesiskuma princips un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana (LES 6. panta 1. punkts).

14 — Alonso García, R., *Justicia constitucional y Unión Europea*, Madride: Thomson-Civitas, 2005, 41. lpp., atspoguļo šo nepieciešamību.

10. It īpaši saskaņā ar 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju (turpmāk tekstā — "Romas konvencija"), tā kā šīs tiesības izriet no dalībvalstīm kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, šīs tiesības ir Kopienu tiesību vispārīgie principi, kuru aizsardzība Eiropas Kopienu dibināšanas līgumu un Līguma par Eiropas Savienību ietvaros ir Tiesas uzdevums (LES 6. panta 2. punkts saistībā ar LES 46. panta d) punktu).

11. Savienības mērķi cita starpā ir Savienības kā brīvības, drošības un tiesiskuma telpas uzturēšana un attīstība, kurā personu pārvietošanās brīvību nodrošina, pieņemot noziegumu novēršanas un apkarošanas pasākumus (LES 2. panta 1. punkta ceturtais ievilkums) tā sauktā trešā pīlāra ietvaros, kas attiecas uz policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās (LES VI sadaļa).

12. Šis trešais pīlārs ir paredzēts, lai pilsoņiem piešķirtu augstu drošības līmeni, izstrādājot politiku noziegumu novēršanai un apkarošanai, paplašinot sadarbību starp tiesu iestādēm un tuvinot, kad iespējams, valsts krimināltiesību normas (LES 31. un 32. pants).

13. Darbība tieslietu nozarē aptver, piemēram, a) savstarpējās palīdzības palielināšanu lietu izskatīšanā un nolēmumu izpildē, b) izdošanas vienkāršošanu, c) dalībvalstīs piemērojamo tiesību normu saderības nodrošināšanu, d) jurisdikcijas konfliktu novēršanu, e) pakāpenisku minimālo standartu noteikšanu attiecībā uz noziedzīgu darbību elementiem un sodiem organizētās noziedzības, terorisma un narkotiku nelegālas tirdzniecības jomās (LES 31. panta 1. punkts).

14. Tāpēc Padome vienprātīgi var pieņemt (LES 34. panta 2. punkta a)–c) apakšpunkts):

1) kopējas nostājas, kurās definē Savienības attieksmi konkrētā jautājumā;

2) pamatlēmumus dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanai. Tāpat kā pirmā pīlāra direktīvas pamatlēmumi ir saistoši dalībvalstīm attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm izvēlēties to īstenošanas formu un metodes, lai gan, turpretim, tiem nav tiešas iedarbības;

3) lēmumus jebkādos citos nolūkos, kas atbilst trešā pīlāra mērķiem, izņemot dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanu, kuriem nav tiešas iedarbības.

15. Turklāt Padome var noslēgt konvencijas, kuras iesaka pieņemt dalībvalstīm un kas stāsies spēkā, tiklīdz konvencijas ir ratificējusi puse dalībvalstu (LES 34. panta 2. punkta d) apakšpunkts).

B — *Pamatlēmums 2002/584*

16. Saskaņā ar LES 31. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu un LES 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu Pamatlēmumā noteikts mērķis atcelt Savienībā formālo izdošanas procedūru [15], aizstājot to ar vienkāršotu notiesātās vai aizdomās turētās personas tiesisko nodošanu, lai izpildītu tiesas spriedumu vai veiktu kriminālvajāšanu (pirmais un piektais apsvērums). Saskaņā ar šo plānu Pamatlēmums attiecībās starp dalībvalstīm aizstāj iepriekšējās un turpmākās starptautiskās

15 — Kā to 1999. gada 15. un 16. oktobrī ieteica Tamperes Eiropadome (Prezidentūras secinājumu 35. punkts).

konvencijas (31. panta 1. punkts) [16], kas tomēr turpina tikt piemērotas gadījumos, kad to mērķi pārsniedz Pamatlēmuma mērķus vai arī palīdz vienkāršot vai atvieglot Eiropas apcietināšanas ordera izpildi (31. panta 2. punkts).

17. Līdz ar to ir atcelta dalībvalstu sadarbības sistēma, nodibinot tiesas nolēmumu brīvu apriti, kas balstīta uz savstarpēju uzticēšanos un atzīšanu (piektais, sestais un desmitais apsvērums un 1. panta 2. punkts).

18. Eiropas Savienības Padome pieņēma Pamatlēmumu saskaņā ar subsidiaritātes un samērīguma principu, vēloties ievērot pamattiesības un pildīt LES 6. pantu (septītais un divpadsmitais apsvērums, un 1. panta 3. punkts), un šajā sakarā personas nodošana ir jānoraida [17], ja objektīvi iemesli dod pamatu uzskatīt, ka apcietināšanas orderis ir izdots, lai vajātu, sodītu vai apsūdzētu personu, pamatojoties uz viņa dzimumu, rasi, reliģiju, etnisko izcelsmi, pilsonību, valodu, politisko pārliecību vai seksuālo orientāciju, kā arī tad, ja ir liela varbūtība, ka šī persona tiks pakļauta nāves sodam, spīdzināšanai vai arī, ja pret viņu izturēsies citādi necilvēcīgā un pazemojošā veidā. Turklāt Pamatlēmums aicina valstis ņemt vērā to konstitucionālos noteikumus par tiesībām uz atbilstošu procesu [18] un tiesībām uz apvienošanos, preses un vārda brīvību (divpadsmitais un trīspadsmitais apsvērums). Tāpat arī tajā ir paredzēts pienākums aizsargāt tos personas datus, kas apstrādāti, īstenojot Pamatlēmumu (četrpadsmitais apsvērums).

16 — Šīs konvencijas ir šādas: a) 1957. gada 13. decembra Eiropas konvencija par izraidīšanu, tās 1975. gada 15. oktobra un 1978. gada 17. marta papildu protokoli un 1977. gada 27. janvāra Eiropas konvencija par terorisma apkarošanu; b) 1990. gada 19. jūnija Konvencijas, ar kuru ievieš Šengenas līgumu par pakāpenisku pārbaužu atcelšanu uz kopējām robežām (OV 2000, L 239, 19. lpp.), III sadaļas 4. nodaļa; c) 1989. gada 26. maija Nolīgums starp 12 Eiropas Kopienu dalībvalstīm par izdošanas pieprasījumu nodošanas metožu vienkāršošanu un modernizāciju; d) 1995. gada 10. marta Konvencija par vienkāršotu izdošanas procedūru starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un e) 1996. gada 27. septembra Konvencija par izdošanu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm. Pēdējās divas minētās konvencijas tika noslēgtas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību K.3 panta 2. punkta c) apakšpunktu, kas ir tiešs LES 34. panta 2. punkta d) apakšpunkta priekštecis.

17 — Spāņu valodas redakcijā teikts: "Nada de lo dispuesto en la presente Decisión marco podrá interpretarse en el sentido de que impide la entrega de una persona contra le que se ha dictado una order de detención europea cuando existan razones objectivas [..]" [tulkojumā: "Nekas šajā pamatlēmumā nevar tikt iztulkots kā aizliegums nodot personu, attiecībā uz kuru izdots Eiropas apcietināšanas orderis, ja ir pamats uzskatīt, esot objektīviem iemesliem [..]"]. Tomēr Kopienas likumdevēja griba bija pilnīgi pretēja, kā cita starpā redzams no franču valodas ("Rien dans la présente décision-cadre ne peut être interprété comme une interdiction de refuser la remise d'une personne que fait l'objet d'un mandat d'arrêt européen s'il y a des raisons de croire, sur la base d'eléments objectifs [..]"), no angļu valodas ("Nothing in this Framework Decision may be interpreted as prohibiting refusal to surrender a person for whom a European arrest warrant has been issued when there are reasons to believe, on the basis of objective elements [..]"), no vācu valodas ("Keine Bestimmung des vorliegenden Rahmenbeschlusses darf in dem Sinne ausgelegt werden, dass sie es untersagt, die Übergabe einer Person, gegen die ein Europäischer Haftbefehl besteht, abzulehnen, wenn objektive Anhaltspunkte dafür vorliegen [..]") vai no holandiešu valodas ("Niets in dit kaderbesluit staat eraan in de weg dat de overlevering kan worden geweigerd van een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, indien er objectieve redenen bestaan om aan te nemen [..]").

18 — Šo secinājumu 24. punkts.

19. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli (1. panta 1. punkts).

20. Apcietināšanas orderis ir pilnībā juridisks dokuments. Tas ir tiesu iestāžu sadarbības mehānisms (1. pants un 3.–6. pants), neskarot jebkādu praktisku vai administratīvo palīdzību, kuras sniegšanu varētu lūgt izpildvara (devītais apsvērums un 7. pants).

21. Eiropas apcietināšanas orderi izdod, lai veiktu kriminālvajāšanu par nodarījumiem, kas saskaņā ar izsniegšanas valsts likumiem ir sodāmi ar brīvības atņemšanas sodu vai par kuriem var piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, kura maksimālais ilgums ir vismaz 12 mēneši, kā arī, lai izpildītu šādus sodus vai ar brīvības atņemšanu saistītus drošības līdzekļus, kuru ilgums ir vismaz četri mēneši (2. panta 1. punkts). Valsts, kurai apcietinājuma orderis ir iesniegts, nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka darbības ir jāuzskata par noziedzīgu nodarījumu arī tās valsts tiesību sistēmā (2. panta 4. punkts).

22. Saskaņā ar 2. panta 2. punktu uz 32 veidu nodarījumiem neattiecas tā sauktā "abpusējās sodāmības" prasība, ar nosacījumu, ka izsniegšanas dalībvalsts par šiem nodarījumiem piemēro brīvības atņemšanas sodu, kura maksimālais ilgums ir vismaz trīs gadi. Sarakstā ietverti šādi nodarījumi:

— dalība noziedzīgā organizācijā,

— terorisms,

— cilvēku tirdzniecība,

— bērnu seksuāla izmantošana un bērnu pornogrāfija,

— narkotisku un psihotropu vielu nelikumīga tirdzniecība,

— ieroču, munīcijas un sprāgstvielu nelikumīga tirdzniecība,

— korupcija,

— krāpšana, ieskaitot krāpšanu, kas apdraud Eiropas Kopienas finanšu intereses 1995. gada 26. jūlija Konvencijas nozīmē,

— noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana,

— naudas, tostarp euro, viltošana,

— augsto tehnoloģiju, it īpaši datornoziegumi,

— noziegumi pret vidi, tostarp apdraudētu dzīvnieku un augu sugu un šķirņu nelikumīga tirdzniecība,

— palīdzība nelikumīgi iebraukt un uzturēties,

— tīša slepkavība un smagu miesas bojājumu nodarīšana,

— cilvēku orgānu un audu nelikumīga tirdzniecība,

— nolaupīšana, nelikumīga brīvības atņemšana un ķīlnieku sagrābšana,

— rasisms un ksenofobija,

— organizēta vai bruņota laupīšana,

— kultūras preču, tostarp mākslas darbu un senlietu, nelikumīga tirdzniecība,

— krāpšana,

— rekets un izspiešana,

— rūpnieciskā īpašuma tiesību viltošana un pirātisms,

— administratīvu dokumentu viltošana un viltotu dokumentu tirdzniecība,

— maksāšanas līdzekļu viltošana,

— hormonu un citu augšanas veicinātāju nelikumīga tirdzniecība,

— radioaktīvu materiālu vai kodolmateriālu nelikumīga tirdzniecība,

— zagtu transportlīdzekļu tirdzniecība,

— izvarošana,

— tīša dedzināšana,

— noziegumi, kuri ir Starptautiskās Krimināltiesas jurisdikcijā,

— gaisa kuģu vai kuģu sagrābšana,

— sabotāža.

23. 3. pants nosaka trīs pamatus Eiropas apcietināšanas ordera obligātai neizpildīšanai, bet 4. pants — septiņus fakultatīvus neizpildīšanas pamatus. Šī pēdējā minētā grupa attiecas uz lietām, kurās kriminālvajātā persona ir pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs valstī, kurai iesniegts orderis, un šī valsts apņemas izpildīt spriedumu vai drošības līdzekli saskaņā ar tās tiesību aktiem (4. panta 6. punkts). Līdzīgi 5. panta 3. punkts noteic, ka tajos pašos apstākļos kriminālvajāšanas nolūkos nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka personu pēc tās nopratināšanas nogādā atpakaļ viņa dalībvalstī, lai tur izciestu viņam piemēroto brīvības atņemšanas sodu.

24. Procesos, kuri notiek steidzamības kārtā un ierobežotos laika termiņos (17. un 23. pants), pieprasītajai personai ir tiesības tikt nopratinātai (14. un 19. pants), tiesības saņemt jurista un tulka pakalpojumus (11. panta 2. punkts), kā arī tiesības uz apcietinātajai personai garantētajām tiesībām un, attiecīgos gadījumos, uz iepriekšēju atbrīvošanu saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību normām (12. pants).

25. Orderī jāietver informācija, kas vajadzīga tā izpildei, it īpaši par pieprasītās personas identitāti, nodarījuma veidu un kvalifikāciju (8. panta 1. punkts). Grūtības, kas varētu rasties procesa laikā, jārisina iesaistītajām tiesu iestādēm tieši sazinoties un, ja nepie-

ciešams, iesaistoties atbalstošajām administratīvajām iestādēm (10. panta 5. punkts).

26. 2003. gada 31. decembrī beidzās termiņš Pamatlēmuma ieviešanai (34. panta 1. punkts).

III — Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

27. *Advocaten voor de Wereld*, bezpeļņas apvienība, cēla prasību *Arbitragehof* atcelt 2003. gada 19. decembra *Wet betreffende het Europees aanhoudingsbevel* (Likums par Eiropas apcietināšanas orderi) [19], ar kuru Pamatlēmumu transponē valsts tiesībās, pamatojoties uz to, ka tas ir pretrunā *Grondwet* (Beļģijas konstitūcijas) 10. un 11. pantu saistībā ar 36. pantu, 167. panta 2. punktu un 168. pantu. Prasītājs apgalvo, ka Eiropas apcietināšanas orderis bija jāīsteno ar starptautisku konvenciju un ka Likuma 5. panta 5. punkts, kas valsts tiesībās transponē Pamatlēmuma 2. panta 2. punktu, pārkāpj vienlīdzības principu, kā arī krimināprocesā prasīto tiesiskās drošības principu.

19 — 2003. gada 22. decembra *Moniteur belge*, otrais izdevums, 60075. lpp.

28. Ņemot vērā strīda būtību, Beļģijas Konstitucionālā tiesa nolēma [20] pirms nolēmuma pieņemšanas lūgt Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu par šādiem jautājumiem:

"1) Vai Pamatlēmums 2002/584 [..] ir saderīgs ar LES 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu, saskaņā ar kuru pamatlēmumus pieņem tikai un vienīgi dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanai?

2) Vai Pamatlēmuma 2002/584 [..] 2. panta 2. punkts tiktāl, ciktāl tas neprasa veikt pārbaudi par abpusēju sodāmību attiecībā uz tajā uzskaitītajiem pārkāpumiem, ir saderīgs ar LES 6. panta 2. punktu un it īpaši ar tajā garantēto tiesiskuma principu krimināprocesā, un vienlīdzības un nediskriminācijas principu?"

20 — Es ceru, ka citas konstitucionālās tiesas, kas nevēlas uzņemties savus pienākumus kā Kopienas tiesas, sekos piemēram un uzsāks dialogu ar Tiesu, kas ir būtiski, lai veidotu vienotu Eiropu. Savā darbā "Reflexiones sobre el Tribunal Constitucional español como juez comunitario", kas bija runa apaļā galda diskusijā ar nosaukumu "Los tribunales constitucionales ante el derecho comunitario" Mursijā 2005. gada novembrī Spānijas tiesu varas Vispārējās padomes organizētās konferences ar nosaukumu "La articulación entre el derecho comunitario y los derechos nacionales: algunas zonas de fricción" laikā, es kritizēju Spānijas Konstitucionālās tiesas atkāpes, par ko notiek debates Kopienas līmenī.

IV — Tiesvedība Tiesā

29. *Arbitragehof* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā tika saņemts 2005. gada 2. augustā. *Advocaten voor de Wereld*, Komisija, Eiropas Savienības Padome, kā arī Beļģijas, Čehijas, Spānijas, Somijas, Francijas, Apvienotās Karalistes, Latvijas, Lietuvas, Nīderlandes un Polijas valdības iesniedza rakstveida apsvērumus. 2006. gada 11. jūlija tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumus sniedza *Advocaten voor de Wereld*, Beļģijas, Čehijas, Spānijas, Francijas, Nīderlandes un Apvienotās Karalistes valdību, kā arī Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Kopienu Komisijas pārstāvji.

V — Prejudiciālo jautājumu analīze

A — *Juridiskais pamats (pirmais jautājums)*

30. Nav strīda par to, ka Pamatlēmums attiecas uz jautājumiem, kas ietilpst Eiropas Savienības trešajā pīlārā, ne arī par to, ka Padomei šajā jomā ir tiesības pieņemt tiesību normas [21]. Strīds ir par izmantotā tiesību akta veidu, jo pamata prāvā Pamatlēmuma piemērotība ir apstrīdēta divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, tāpēc, ka tas netuvina iepriekš pieņemtos valsts tiesību aktus, jo Eiropas apcietināšanas orderis ir jauns instruments; otrkārt, tāpēc, ka Pamatlēmums nevar aizstāt iepriekšējos starptautiskos līgumus par izdošanu.

31. Šādi rezumējot strīdu, vispirms būtu piemēroti apspriest Eiropas apcietināšanas ordera būtību, lai noskaidrotu tā raksturu un secinātu, vai uz to iespējams attiecināt Pamatlēmuma noteikumus par tuvināšanu. Apstiprinošas atbildes gadījumā vajadzēs pārliecināties, vai saskaņā ar *contrarius actus* principu šāda dokumenta pieņemšana nedrīkstēja notikt, jo attiecīgo jautājumu iepriekš bija regulējušas starptautiskas vienošanās.

21 — Eiropas apcietināšanas orderis ir atbilde uz LES 2. panta 1. punkta ceturtajā ievilkumā, LES 29. panta otrās daļas otrajā ievilkumā, un LES 31. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā ietvertajām interesēm. Sistēmas būtiskā pazīme ir tā, ka vienas dalībvalsts tiesas atzīst citas dalībvalsts izsniegto orderu spēkā esamību, tādējādi palīdzot konsolidēt un īstenot tiesu iestāžu sadarbību (LES 31. panta 1. punkta a) apakšpunkts). Ja apcietināšanas orderi uzskata par izraidīšanas veidu (viedoklis, kuram es nepiekrītu turpmāk izskaidroto iemeslu dēļ), tas atbilst LES 31. panta 1. punkta b) apakšpunktam. Katrā ziņā LES 31. pantā esošais saraksts nav izsmeļošs (tajā lietoti vārdi "tajā skaitā"), un tāpēc procedūra, kas atvieglo personu apcietināšanu un nodošanu tādējādi, ka viņiem var uzrādīt apsūdzību vai viņi var izciest sodu, paaugstina Savienības pilsoņu drošības līmeni, kas ir pilnībā saderīgs ar LES 29. pantu.

32. Tomēr pirms šo jautājumu izlemšanas man jāpiedāvā Čehijas valdības izvirzītās prasības atrisinājums par to, ka pirmais jautājums nav pieņemams.

1) Par pieņemamību

33. Čehijas valdība apgalvo, ka, lai izvērtētu jautājumu par to, vai pamatlēmums ir piemērots, lai regulētu Eiropas apcietināšanas orderi, Tiesai jāpārbauda primāro tiesību normas (LES 34. panta 2. punkta b) apakšpunkts), kuras tā "nevar kontrolēt", un līdz ar to Tiesai šajā jautājumā nav jurisdikcijas. Šī pieeja ir pilnīgi nepareiza, it īpaši tāpēc, ka viens no šīs iestādes galvenajiem uzdevumiem, kas savā būtībā ir konstitucionāls, ir interpretēt Līgumus un nodrošināt to ievērošanu sekundārajos tiesību aktos [22].

34. Visas Savienības varas ir saistītas un uz tām attiecas "Eiropas likumdevēja" pieņemtie tiesību akti, bet Tiesas uzdevums ir arī saglabāt šo varu integritāti un nodrošināt to efektivitāti, pasargājot tās no jebkādām citu Kopienu iestāžu nelikumībām. *Arbitragehof* nelūdz Tiesai neko neparastu, bet tikai lūdz Tiesu izmantot savas tiesības, lai noteiktu, vai Savienības likumdevēja norma ir saderīga ar Līguma normu [23], un šāds vērtējums vispirms un obligāti prasa Tiesai interpretēt un noteikt apstrīdētās normas piemērošanas apjomu.

35. Tomēr Čehijas valdība nelokāmi uzskata, ka pirmais jautājums nav pieņemams, un uzsver, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nepārprotami norādīti iemesli Pamatlēmuma atzīšanai par spēkā neesošu. Tā paskaidro, ka attiecībā uz prasītājas pieteikumu par Beļģijas likuma, ar kuru Pamatlēmums par Eiropas apcietināšanas orderi transponēts Beļģijas tiesībās, atzīšanu par antikonstitucionālu, pamatojoties uz to, ka Pamatlēmums nav piemērots instruments valsts tiesību aktu tuvināšanai, prasītājai vajadzēja pamatot savu prasību ar attiecīgiem argumentiem, kurus iesniedzējtiesai vajadzēja norādīt lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu.

36. Informācijai, kuru iesniedz valsts tiesas, ir jābūt tādai, lai šajā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ieinteresētās personas varētu iesniegt apsvērumus, kas informētu Tiesu par faktiem, kas tai ļautu sniegt noderīgu atbil-

22 — Rodriguez-Iglesias, G. C. ir uzsvēris Tiesas kā konstitucionālās tiesas lomu darbā "El poder judicial en la Unión Europea", no: *La Unión Europea tras la Reforma*, Universidad de Cantabria, 1998, 22. un turpmākās lpp. Es pats esmu atkārtojis šo domu (Ruiz-Jarabo, D. La viniculación a la jurisprudencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas (I). No: *Estudios de Derecho Judicial*, Nr. 34. Consejo General del Poder Judicial, 2001. 287.–291. lpp.).

23 — Prejudiciāla jautājuma uzdošana par spēkā esamību netieši dod iespēju pārbaudīt sekundārā tiesību akta "konstitucionalitāti" tā piemērošanas laikā.

di [24]. Šajā lietā šī prasība ir ievērota, jo ir skaidrs, ka strīds būtībā ir par jautājumu, vai Pamatlēmums var ieviest Eiropas apcietināšanas orderi, tuvinot valsts tiesību aktus. Tā uzskata pārējie 12 lietas dalībnieki, kuri šajā tiesvedībā ir iesnieguši apsvērumus, un Čehijas valdība, kas, pārmetot *Arbitragehof* skaidrības trūkumu, tomēr nav saskatījusi nekādus šķēršļus, lai piedalītos šajā lietā [25].

37. Atbrīvojot ceļu jautājuma izskatīšanai pēc būtības, es analizēšu šo jauno instrumentu dalībvalstu sadarbībai krimināllietās.

2) Eiropas apcietināšanas orderis un izdošana

38. Ir bijuši apgalvojumi par to, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir izraidīšanas paveids. Doktrīna ir raksturojusi Pamatlēmumu kā mēģinājumu "atvieglot" izraidīšanu starp dalībvalstīm [26] un kā mūsdienīgu izraidīšanas veidu [27], kas ir *sui generis* [28], kuram ir cits nosaukums [29]. Kopienas likumdevējs, balstoties uz LES 31. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ir veicinājis neskaidrības. Dažas valstu augstākās tiesas arī ir vairojušas neskaidrības, piemēram, *Trybunał Constytucyjny* atzina nodošanu saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi kā izraidīšanas veidu [30], lai gan šī tiesa tā rīkojās, lai apcietināšanas orderim piemērotu tos pašus kritērijus, ņemot vērā Polijas Konstitūcijā nostiprināto pamattiesību aizsardzību. Līdzīgi rīkojās *Bundesverfassungsgericht*, kas klusējot pielīdzināja abus jēdzienus [31].

39. Tomēr uzmanība arī ir jāpievērš atšķirībām, kas pastāv starp likumdevējiem [32], doktrīnu [33] un valstu tiesām [34].

24 — Tiesas 1998. gada 8. jūlija rīkojums lietā C-9/98 *Agostini* (*Recueil*, I-4261. lpp., 5. punkts) un 1999. gada 2. marta rīkojums lietā C-422/98 *Colonia Versicherung* u.c. (*Recueil*, I-1279. lpp., 5. punkts).

25 — Tiesas kompetencē nav izlemt jautājumu par to, kā Pamatlēmuma nepiemērotība noved pie ieviešanas likuma antikonstitucionalitātes. Tomēr es uzdrošinos sacīt, ka, aizstāvot starptautiskā līguma piemērotību, tiktu pārkāpts *Grondwet* 36. pants saistībā ar 167. un 168. pantu.

26 — Tomuschat, C. Ungereimtes — Zum Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 18. Juli 2005 über den Europäischen Haftbefehl. No: *Europäische Zeitschrift für Grundrechte*. 2005. 456. lpp.

27 — Flore, D. L'accueil de la Décision cadre relative au mandat d'arrêt européen en Belgique. No: *Le mandat d'arrêt européen*, Brisele: Bruylant, 2005. 137. lpp. Conway, G., Judicial Interpretation and the Third Pillar, no: *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 2005, 255. lpp., uzskata tos par līdzvērtīgiem jēdzieniem.

28 — Keijzer, N. The double criminality requirement. No: *Handbook on the European arrest warrant*. Hāga: Tob Blekxtoon, Wouter van Ballegooij (editors). 2005. 139. lpp.

29 — Plachta, M. European Arrest Warrant: Revolution in Extradition. No: *Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*. 2003. 193. lpp.

30 — Iepriekš 7. punktā minētā sprieduma 3. punkts.

31 — Iepriekš 10. zemsvītras piezīmē minētais spriedums.

32 — Spānijas 2003. gada 14. marta Likuma 3/2003 par Eiropas apcietināšanas orderi un nodošanas procedūrām (2003. gada 17. marta *BOE* Nr. 65, 10244. lpp.) preambulā teikts, ka šis likums izdara "tik būtiskus grozījumus klasiskajā izraidīšanas procedūrā, ka bez atrunām iespējams apgalvot, ka tā ir pazudusi no Eiropas Savienības dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbības attiecībām" (pēdējā daļa).

33 — Plachta, M. 29. zemsvītras piezīmē minētā darba 191. lpp. pievērš uzmanību atšķirībām. Lagodny, O., "Extradition" without a granting procedure: the concept of "surrender", no: *Handbook on the European arrest warrant*, Hāga: Tob Blextoon, Wouter van Ballegooij (editors), 2005, 41. un 42. lpp., atzīmē Eiropas apcietināšanas ordera juridisko būtību. Jégouzo, I., Le mandat d'arrêt européen ou la première concrétisation de l'espace judiciaire européen, no: *Gazette du Palais — Recueil*, 2004. gada jūlijs–augusts, 2311. lpp., uzsver, ka Pamatlēmums ir inovatīvs, aizstājot politisko varu ar strikti procesuālu mehānismu.

34 — *Bundesverfassungsgericht* iepriekš minētajā spriedumā neviļus atzīmē atšķirības, apgalvojot, ka Pamatlēmums ir pārveidojis politisko lēmumu, kas nav pakļauts tiesas kontrolei, par juridisku lēmumu (88. punkts, *in fine*).

40. Taču šie viedokļi nav tik atšķirīgi, jo to pamatā ir izraudzītā perspektīva. Ja uzmanība ir vērsta uz rezultātu, tad saskatāmas līdzības, bet pilnīgi atšķirīgi viedokļi ir par attiecīgās sadarbības metodes pamatiem un veidu, kādā tā notiek.

41. Pāreja no izraidīšanas uz Eiropas apcietināšanas orderi līdzinās Kopernika atklājumam. Acīmredzami, ka abiem ir viens un tas pats mērķis — nodot personu, kura ir apsūdzēta vai notiesāta par nodarījumu, citas valsts iestādēm, lai viņu tajā varētu notiesāt vai izpildīt sodu; tomēr ar to arī līdzības beidzas.

42. Izraidīšanas gadījumā kontaktus nodibina divas suverēnas valstis, pieprasītāja un pieprasītā, kuras darbojas no neatkarīgām pozīcijām: viena valsts lūdz sadarboties otrai valstij, kura par to izlemj katrā konkrētajā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā motīvus, kas pārsniedz tikai tiesību sfēru un iesniedzas starptautisko attiecību jomā, kur gadījuma principam ir ievērojama loma. Šī iemesla dēļ ir pieļaujama politiķu iejaukšanās un tādi principi kā savstarpējība un abpusēja sodāmība ir attaisnojami, jo to cēloņi rodami dažādās sfērās.

43. Aina kļūst citāda, kad palīdzība tiek lūgta un saņemta pārnacionālā, harmonizētā tiesību sistēmā, kurā valstis, daļēji atsakoties no savas suverenitātes, nodod pilnvaras neatkarīgām iestādēm ar likumdošanas tiesībām. Šī tuvināšana, kas ietilpst Savienības pirmajā pīlārā [35], darbojas arī trešajā, starpvaldību pīlārā, bet ar skaidru "Kopienas" mērķi, kā

35 — Kopš 1963. gada 5. februāra sprieduma lietā 26/62 *Van Gend & Loos* (*Recueil*, 1. lpp.) un 1964. gada 15. jūlija sprieduma lietā 6/64 *Costa/ENEL* (*Recueil*, 1141. lpp.) neviens nenoliedz, ka Kopienu tiesības ir īpaša tiesību sistēma, kas īpašās jomās, kurās šīs tiesības ir piemērojamas, ir pāraka pār dalībvalstu tiesību sistēmām.

redzams spriedumā lietā *Pupino* [36], nododot pamatlēmumiem atsevišķus pirmā pīlāra aspektus un dažus kritērijus, kas raksturīgi direktīvām [37].

44. Attiecības netiek izveidotas starp cieši noslēgtām vietām, kurās *ad casum* jāpārbauda, vai palīdzība nekaitē sociālās organizācijas pamatiem. Gluži pretēji, mērķis ir sniegt palīdzību kādam, ar kuru ir kopīgi principi, vērtības un mērķi [38], radot institucionālu struktūru ar saviem īpašajiem tiesību avotiem, kuru spēks ir atšķirīgs, bet kuri galu galā ir saistoši, un kuru mērķis ir novērst un apkarot noziedzību vienotā brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, atvieglojot valstu sadarbību un saskaņojot to krimināltiesības.

45. Šajā kontekstā, balstoties uz savstarpēju uzticēšanos, sadarbība pamatojas nevis uz atšķirīgu interešu savienošanu, bet gan uz kopīgu tiesību normu — Pamatlēmumu, kas uzskaita nodarījumu veidus, attiecībā uz kuriem var lūgt sadarbību. Tāpēc novecojuši ir apgalvojumi par to, ka savstarpējības interesēs [39] ir vajadzīgs individuāls vērtējums vai arī ka ir obligāti jāpiemēro abpusējas sodāmības noteikums, jo lietas dalībnieki ņem vērā gan krimināli sodāmo nodarījumu, kas ir prasības pamatā, gan lūgumu, vai tas tiktu izskatīts tad, ja izpildes valsts to būtu iesniegusi iesniedzējvalstij. Šajā situācijā jebkāds savstarpējības novērtējums ir nebūtisks, atstājot kontroles tiesības vienīgi tiesām; citiem vārdiem, politiskajai varai jāatļauj tiesību aizsardzības iestādēm uzņemties vadību, un katras lietas individuāla novērtējuma vietā jāpiemēro vispārīgāks novērtējums, jo Pamatlēmums paredz, ka valsts tiesām ir jurisdikcija sodīt par tajā uzskaitī-

36 — Sprieduma lietā *Pupino* 36. punktā noteikts: "Neatkarīgi no Amsterdamas līgumā paredzētās integrācijas pakāpes, veidojot vēl ciešāku Eiropas tautu savienību LES 1. panta otrās daļas nozīmē, ir pilnībā saprotams, ka Līguma par Eiropas Savienību autori uzskatīja par lietderīgu saistībā ar minētā līguma VI sadaļu ietvert norādes uz juridiskiem instrumentiem, kam ir tāda pati iedarbība kā EK līgumā paredzētajiem instrumentiem, lai efektīvi veicinātu Savienības mērķus sasniegšanu". Sarmiento, D., Un paso más en la constitucionalización del tercer pilar de la Unión Europea. La sentencia María Pupino y el efecto directo de la decisiones marco, *Revista Electrónica de Estudios Internacionales*, 2005, Nr. 10, (http://www.reei.org), atzīst, ka šis Tiesas spriedums paver durvis uz pakāpenisku Līgumā par ES ietverto starpvaldību nozaru "kopienizāciju". Alonso García, R. 14. zemsvītras piezīmē minētā darba 36.–38. punktā uzsver, ka trešais pīlārs ir *tertium genus*, kas ir "ar strikti starpvaldību raksturu, lai gan līdzdalību regulējošajos līdzekļos un tiesu varas kontroles mehānismos ir arī pārnacionāli elementi".

37 — Saderīgas interpretācijas princips (34., 43. un 47. punkts) un lojālās sadarbības princips (42. punkts).

38 — Weigend, Th., Grundsätze und Probleme des deutschen Auslieferungsrechts, no: *Juristische Schulung*, 2000, 110. lpp., uzsver, ka cīņa pret starptautisko noziedzību rada neskaidrības par to, vai ir piemēroti turpināt turēties pie mantotajām idejām, kas izriet no priekšrocību došanas beznosacījumu valsts suverenitātei un neuzticībai ārvalstu krimināltiesību sistēmām, un piebilst, ka daudzas valstis atteiktos no šī tradicionālā uzskata tādu valstu gadījumā, attiecībā uz kurām tās zinātu, ka tās saista kopēja juridiskā kultūra un cilvēktiesību ievērošana.

39 — Jau 1880. gadā Oksfordas Starptautisko tiesību institūts uzskatīja, ka, lai gan savstarpējība izraidīšanas jomā var tikt prasīta politisku iemeslu dēļ, tā nav tiesiskuma prasība (1880. gada 9. septembra Rezolūcijas 5. pants; Institūta gadagrāmatas jaunais saīsinātais izdevums, 1875.–1883., I sējums, 733. lpp.). Esmu paņēmis citātu no Schultz, H., Rapport général provisoire sur la question IV pour le Xe Congrès international de droit pénal du 29 septembre au 5 octobre 1969 à Rome, no: *Revue Internationale de Droit Pénal*, 1968, Nr. 3–4, 795. lpp.

tajiem nodarījumiem. Rezumējot, vairāk nav tā, ka suverēnas valstis sadarbojas atsevišķos gadījumos, bet gan Eiropas Savienības dalībvalstīm ir jāpalīdz, kad izdarīti nodarījumi, kuru sodīšana ir kopējās interesēs [40].

46. Tāpēc uzskatu, ka izraidīšana, Eiropas apcietināšanas orderis, un nodošana atbilst aksioloģiskiem modeļiem, kuru vienīgā līdzība ir to mērķis. Pamatlēmums atbilst šai pieejai, atceļot izraidīšanu un aizstājot to ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm, kas pamatojas uz savstarpēju atzīšanu [41] un uz tiesu nolēmumu brīvu apriti, un izriet no augsta līmeņa uzticības starp dalībvalstīm (pirmais, piektais, sestais un desmitais apsvērums). Tādēļ savstarpējība un abpusēja sodāmība ir prezumēta par atsevišķiem smagākajiem nodarījumiem, un ir ierobežoti pamati atteikties sniegt palīdzību, un politiski lēmumi šeit ir pilnībā izskausti (3. un 4. pants) [42].

47. Šķiet, ka šis iznākums apstiprina to viedokli, kas uzskata, ka, tā kā attiecīgā procedūra ir jauna, tad nebija nekā harmonizējama, no kā izriet, ka nav piemēroti ar pamatlēmumu ieviest Eiropas apcietināšanas orderi. Tomēr šis secinājums savā vienkāršībā neņem vērā šī tiesību avota veidu un ar to izveidotā mehānisma būtisko raksturu.

3) Pamatlēmums kā saskaņošanas līdzeklis

48. Šis apgalvojums nav pareizs pašā būtībā, jo tas apstāklis, ka Eiropas apcietināšanas orderis un nodošanas procedūra atšķiras no izraidīšanas it visā, izņemot to mērķi, ne-

40 — Neviens nekvalificētu kā izraidīšanu, ja tiesiskās palīdzības ietvaros būtu notikusi apsūdzētas personas nodošana starp Bavārijas zemes tiesu un Lejassaksijas zemes tiesu, vai starp Katalonijas autonomā apgabala tiesu un Andalūzijas autonomā apgabala tiesu, no kā izriet, ka palīdzību nevajadzētu uzskatīt par izraidīšanu, ja tā notiek Eiropas Savienības ietvaros. Varētu pretēji apgalvot, ka tāpat kā vienas valsts (Vācijas vai Spānijas) tiesas piemēro to pašu krimināllikumu neatkarīgi no tā, kur tās atrodas, tāpat arī dažādas dalībvalstis ievēro atšķirīgus krimināllikumus, lai arī tām ir kopēji principi un vērtības. Tomēr šis apgalvojums nav pilnībā pareizs: no vienas puses, Savienībā ir harmonizētas nozares, bet, no otras puses, pastāv krimināltiesību pamatnormas (piemēram, tās, kas kvalificē noziegumus pret vidi, kas minēti Pamatlēmuma 2. panta 2. punktā), kuras ievieš, pamatojoties uz tehniskām normām, kuru pieņemšana atrodas *Länder* vai autonomo apgabalu kompetencē, tādējādi radot vairākas atšķirības attiecīgā nodarījuma kvalifikācijā vienā un tajā pašā dalībvalstī.

41 — Tamperes Eiropadome nostiprināja tiesas nolēmumu savstarpējas atzīšanas principu par stūrakmeni tiesu iestāžu sadarbībā Savienībā (Prezidentūras secinājumu 33. punkts). Šo principu analizē Sanz Morán, A. J., La orden europea de detención y entrega: algunas consideraciones de carácter juridico-material, no: *Cooperación Judical Penal en la Unión Europea: la orden europea de detención y entrega*, Valladolida: Lex Nova, 2005, 81.–90. lpp., atspoguļojot to personu argumentus, kuras nepiekrīt šim principam.

42 — Pamatlēmums ir daļa no attīstības procesa, kas sākās ar 1957. gada Eiropas konvenciju par izraidīšanu (28. panta 3. punkts) un turpinājās ar 1996. gada Eiropas konvenciju par izraidīšanu (1. panta 2. punkts), atverot durvis noteikumiem, kas ir daudz labvēlīgāki attiecībā uz sadarbību un kas ir ietverti vienveidīgos vai abpusējos tiesību aktos, kuri paredz vienā valstī izdota apcietinājuma ordera izpildes citā valstī sistēmu. Viens piemērs šāda veida instrumentam ir Romā 2000. gada 28. novembrī noslēgtais līgums starp Spānijas Karalisti un Itālijas Republiku par smagu noziegumu izmeklēšanu, atceļot izraidīšanu kopējajā tiesiskajā telpā, kas nekad nestājās spēkā, jo tika uzsākta procedūra, kā rezultātā tika pieņemts Pamatlēmums, kuru Eiropas Savienības Padome atzina par vienveidīgu tiesību aktu 1957. gada konvencijas 28. panta 3. punkta izpratnē (Secinājumi par Eiropas apcietināšanas ordera piemērošanu un tā saistību ar Eiropas Padomes tiesību instrumentiem. Brisele, 2003. gada 11. septembris, dok. 12413/03).

liecina par to rašanos tukšā vietā, nepastāvot nevienam precedentam valstu tiesību sistēmās, kuru saskaņošana būtu vajadzīga.

49. Eiropas apcietināšanas orderis, kas ir brīvības, drošības un tiesiskuma telpas (LES 2. un 29. pants) radīšanai būtiski nepieciešams līdzeklis, ietver tiesisko palīdzību. Tas sastāv no tiesas nolēmuma, saskaņā ar kuru prasīts, lai ārvalsts tiesu iestāde veiktu personas apcietināšanu un nodošanu, lai īstenotu kriminālvajāšanu un krimināsoda izpildi (Pamatlēmuma 1. panta 1. punkts). Tāpēc nolēmums, kuru regulē izsniedzējas dalībvalsts procesuālās normas, ir nolēmums, kuru saskaņā ar savstarpējas atzīšanas principu citās dalībvalstīs izskata tāpat kā to valstu nolēmumus, no kā izriet, ka normatīvo aktu saskaņošana ir būtiska. Dalībvalstu krimināprocesuālo tiesību normās apcietināšanas orderi ir labi zināmi, un atsevišķos gadījumos, ievērojot īpašus nosacījumus, Pamatlēmums piešķir tiem pārrobežu iedarbību, un šī iemesla dēļ vajadzīga attiecīgo valsts tiesību normu saskaņošana. Pamatlēmuma normas īsteno šo mērķi, saskaņojot nolēmuma formu un saturu, pārsūtīšanas un izpildes metodes un termiņus, neizpildes pamatus un tiesības, kas aizsargā apcietināto personu nodošanas procesa laikā, kā arī nodošanas mērķus.

50. Tāpēc nav radīts iepriekš nebijis institūts, kā arī nav saskaņoti valstu tiesību akti par izraidīšanu; tā vietā ir saskaņoti apcietināšanas un nodošanas jēdzieni, tā lai katras dalībvalsts tiesu iestādes varētu sniegt viena otrai palīdzību [43].

51. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neattiecas uz Pamatlēmuma spējām veikt saskaņošanu, bet gan uz to, vai lēmums ir piemērots jauna jēdziena radīšanai; tomēr šajā apgalvojumā arī ir neskaidrības, jo, kā es tikko atzīmēju, lai gan Eiropas apcietināšanas orderis atšķiras no izraidīšanas, tas nav veidojums, kuram nebūtu atbilsmes dalībvalstu tiesību aktos [44]. Katrā ziņā, pat ja arī

43 — Piemēram, Spānijā Pamatlēmums ietekmēja [1985. gada] 1. jūlija Pamatlikuma par tiesu varu 6/1985 273.–278. pantu un 1882. gada 14. septembra Krimināprocesa likuma 183.–196. pantu.

44 — Kā atzīmēja Apvienotā Karaliste un Francija (attiecīgi 28.–32. punkts un 10.–13. punkts to iestāšanās rakstā), saskaņā ar EKL 94., 95. un 308. pantu ikviens jauns tiesību akts jāpieņem saskaņā ar EKL 308. pantu, bet esošo tiesību aktu saskaņošanai un nākotnē pieņemamo tiesību aktu pamatnormu saskaņošanai jānotiek saskaņā ar EKL 94. un 95. pantu. Tādējādi 1994. gada 15. novembra atzinumā 1/94 (*Recueil*, I-5267. lpp.) Tiesa izskaidroja, ka Kopienas kompetencē intelektuālā īpašuma jomā ir saskaņot valsts tiesību aktus atbilstoši EKL 94. un 95. pantam, un drīkst izmantot EKL 308. pantu kā pamatu, lai radītu jaunas tiesības, kas būtu pārākas pār valsts tiesībām (59. punkts). Tā notika ar papildu aizsardzības sertifikātu medikamentiem (Padomes 1992. gada 18. jūnija Regula (EEK) Nr. 1768/92 (OV L 182, 1. lpp.), kā Tiesa atzīmēja 1995. gada 13. jūlija spriedumā lietā C-350/92 Spānija/Padome (*Recueil*, I-1985. lpp., 23. punkts). 2001. gada 9. oktobra spriedumā lietā C-377/98 Nīderlande/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-7079. lpp.), Tiesa atzīmēja, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 6. jūlija Direktīva 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā (OV L 213, 13. lpp.) atbilst pirmajai kategorijai, jo tā nerada Kopienas izcelsmes tiesības, bet gan balstās uz tādiem valsts jēdzieniem kā patenti, kas tiek izsniegti saskaņā ar valstī pastāvošajām procedūrām, neraugoties uz to, ka attiecīgie izgudrojumi agrāk nebija patentējami dažās dalībvalstīs un ka šī direktīva sniedz dažus precizējumus un paredz atkāpes attiecībā uz aizsardzības apmēru (25. punkts).

šāds arguments tika izvirzīts, nekas netraucētu izmantot pamatlēmumu, ņemot vērā tiesību aktu saskaņošanas nepieciešamību, jo Līgums par ES neaizliedz tā izmantošanu šādos apstākļos.

54. Šajā gadījumā Padome izvēlējās pamatlēmumu, un tāpēc analīzi vajadzētu sākt, noskaidrojot, vai, ņemot vērā izvirzīto mērķi un ievēroto procedūru tā sasniegšanai, Padome būtu varējusi izmantot citu tiesību akta veidu. Kopējā nostāja kā piemērots līdzeklis ir noraidāma, lai gan tā ir noderīga Savienības un dalībvalstu starptautisko attiecību jomā, lai izteiktu to viedokli par konkrēto jautājumu (LES 37. pants), un tās piedāvātās iespējas tāpat var izmantot otrajā pīlārā kopā ar kopēju rīcību (LES 12. pants) [45].

4) Tiesību avotu sistēma trešajā pīlārā, īpaši attiecības starp pamatlēmumiem un konvencijām

52. LES 34. panta 2. punkts trešajā pīlārā uzskaita četrus tiesību avotus un, kā atzīmē Padome, Komisija, Nīderlande un Beļģija, nesakārto tos hierarhiskā secībā un nenosaka konkrētu darbības jomu katram tiesību akta veidam. Principā katrs veids var tikt izmantots visām jomām, neskarot robežas, kuras uzliek tiesību akta būtība un noteiktais mērķis, kura ietvaros likumdevējam ir izvēles brīvība.

55. Atlikušie tiesību akti — pamatlēmumi, lēmumi un konvencijas — ir piemēroti pasākumiem, kur ir nepieciešamība pēc transponēšanas valsts tiesībās [46], tomēr šajā lietā nav jāapsver lēmumi, kas minēti LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktā, jo šis pants izslēdz to pieņemšanu saskaņošanas nolūkos, kas ir būtiski, lai nodrošinātu Eiropas apcietināšanas ordera darbību.

53. Šī rīcības brīvība nav pakļauta tiesas kontrolei, un tāpēc lēmums, kas nepārsniedz šīs robežas, ir juridiski pareizs neatkarīgi no tā satura.

45 — Simon, D., *Le système juridique communautaire*, Presses Universitaires de France, 2. izd., 1998. gada novembris, 238. lpp., tos sauc par "netipiskajiem aktiem". Piemēram, Padomes 2000. gada 31. janvāra Kopējā nostāja par ierosināto protokolu pret šaujamieroču, to daļu, sastāvdaļu un munīcijas nelikumīgu ražošanu un tirdzniecību, papildinot Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju pret starptautiski organizēto noziedzību (OV L 37, 1. lpp.), un Vienotā rīcība 96/443/TI par rasisma un ksenofobijas darbību apkarošanu (OV L 185, 5. lpp.), ko Padome 1996. gada 15. jūlijā pieņēmusi, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. pantu.

46 — Brechmann, W. *Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag*. Calliess/Ruffert, 2. izdevums, 2002. 34. punkta 6. apakšpunkts, 267. lpp.

56. Tāpēc vienīgā alternatīva pamatlēmumam būtu konvencija. Izvēle par labu vienam no diviem tiesību aktu veidiem ir saistīta ar visplašāko rīcības brīvību. Ir jānoraida uzskats, kas balstās uz apgalvojumu, ka tiesību akta rangs ir "iesaldēts" saskaņā ar *contrarius actus* principu, ka, tā kā izraidīšana starp dalībvalstīm tradicionāli ir bijusi regulēta ar starptautiskajiem līgumiem, tās "mantiniekam" — Eiropas apcietināšanas orderim — jābūt regulētam tādā pašā veidā.

a) *Contrarius actus* principa nepiemērojamība

57. Noteikums par to, ka tad, kad jautājumu vienreiz noregulē noteikta veida tiesību akts, šim jautājumam vienmēr jābūt noregulētam ar citiem tā paša ranga tiesību aktiem bez jebkādām iespējām izmantot zemāku rangu, nav absolūts, jo tas atspoguļo indivīda tiesības attiecību kontekstā starp suverēnu varu — likumdevēju — un citu, pēc būtības pakļautu varu — izpildvaru — un to attiecīgi pieņemtajiem tiesību aktiem — likumiem un noteikumiem. Kad parlaments īsteno savu likumdošanas varu kādā jautājumā, valdībai jāpaliek malā un tā var iejaukties vienīgi tiktāl, ciktāl pārstāvju palāta atļauj to darīt, lai papildinātu vai ieviestu tās lēmumus, un neviens valdības tiesību akts nedrīkst regulēt to pašu jautājumu, tādējādi uzurpējot "varas turētāja" gribu, ja vien pēc tiesību akta atcelšanas šis tiesību akts to atļautu un ja nebūtu konstitucionāla ierobežojuma, ka attiecīgais jautājums ir jāregulē ar likumu [47].

58. Tāpēc nav nozīmes apspriest šo jautājumu, jo pamatlēmumiem un starptautiskajām konvencijām ir viens un tas pats juridiskais pamats un tie ir pieņemami vienā un tajā pašā procedūrā, proti, Padomei pēc dalībvalsts vai Komisijas ierosinājuma un pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu (LES 34. panta 2. punkts saistībā ar LES 39. panta 1. punktu) [48] ir vienbalsīgi jāapstiprina kā pamatlēmumi, tā starptautiskās konvencijas.

59. Prakse liecina par to pašu, ko teorētiskā analīze, jo dalībvalstis vairākkārt ir aizstājušas tiesību aktus, kas pieņemti konvenciju veidā, ar citiem piemērotiem tiesības saskaņojošiem aktiem. Viens tipisks piemērs ir 1968. gada 27. septembra konvencija par

47 — Profesori García de Enterría, E. un Fernández, T. R. izskaidro šo principu *Curso de Derecho Administrativo*. Madride: Civitas, 10. izdevums, 2000. 1 sējums, 247. un 248. lpp.

48 — Esmu spiests atsaukties uz prasītājas prasību pamata prāvā par to, ka tiesību aktu pieņemšana pamatlēmuma veidā ir nedemokrātiska, pamatojoties uz to, ka pretēji starptautiskajiem līgumiem pamatlēmuma gadījumā nav vajadzīga jebkāda papildu rīcība no valstu likumdevēju puses. Sākumā jāatzīmē, ka pamatlēmumus un to pieņemšanas veidu regulē līgums, kuru brīvi pieņēma dalībvalstis saskaņā ar to attiecīgajām valdībām piešķirtajām lēmumu pieņemšanas tiesībām; turklāt, kā es tikko atzīmēju, pamatlēmumu pieņemšanas laikā notiek apspriešanās ar Eiropas Parlamentu, kas rada iespēju līgumslēdzējām valstīm definēt savus ierobežojumus un pieņemt valsts tiesību normas, lai piemērotu un īstenotu pamatlēmumus, ja saskaņā ar to konstitucionālo sistēmu tiem ir nepieciešams likuma spēks.

jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komerclietās [49], kas ir zināma kā "Briseles konvencija", kuru aizstāja Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 [50] (68. pants).

60. Šādos apstākļos būtu piemēroti apspriest, vai starptautiskas konvencijas formāts atvieglo subsidiaritātes un samērīguma principu ievērošanu, lai Kopienas likumdevējam būtu pienākums izmantot šo tiesību akta veidu.

62. Pamatlēmuma preambulas septītajā apsvērumā ir noteikts, ka šie principi ir ievēroti, un tā ir taisnība, jo, tā kā Pamatlēmums regulē dalībvalsts izsniegtu apcietināšanas orderu izpildi citas dalībvalsts teritorijā kopējā jomā, pamatojoties uz savstarpēju uzticēšanos un abpusēju tiesas nolēmumu atzīšanu, šo uzdevumu var atrisināt efektīvāk ar kopēju pieeju, izmantojot Savienības struktūras, nevis katrai dalībvalstij atsevišķi, lai arī saskaņotā veidā. Tāpēc nebija nepieciešamības pēc daudzpusējas rīcības, no kā izriet, ka tika ievērots subsidiaritātes princips.

b) Subsidiaritātes un samērīguma princips

61. Šie divi principi, kas noteikti EKL 5. pantā, attiecas uz trešo pīlāru: subsidiaritātes princips tiek piemērots saskaņā ar LES 2. pantu *in fine*; samērīguma princips piemērojams kā līdzeklis, lai atvieglotu subsidiaritāti [51].

63. Tāpat starptautiskas konvencijas pieņemšana arī būtu saderīga ar subsidiaritātes principu, bet Savienības likumdevējam piešķirtā rīcības brīvība atļāva izvēlēties pamatlēmumu. Turklāt neatņemamais samērīguma princips neuzlika pienākumu ievērot citu pieeju, jo, kā es tālāk izskaidrošu, pieredze ieteica izvēlēties pamatlēmumu, ņemot vērā iepriekš noslēgto konvenciju neveiksmes. Tā kā prasība par to, ka līdzekļiem jāatbilst mērķiem, nozīmē, ka Savienības rīcība jāierobežo, lai izpildītu noteiktos mērķus, tad būtiski izmantot līdzekli, kas dalībvalstīm uzliek pienākumu sasniegt rezultātus noteiktā laika posmā.

64. Citiem vārdiem, Kopienas likumdevēja rīcības brīvību neierobežoja nedz it kā esošs tiesību normas ranga iesaldējums, kas tradicionāli ir regulējis personas nodošanu no

49 — OV 1972, L 299, 32. lpp.; konsolidētā versija OV 1998, C 27, 1. lpp.

50 — OV 2001, L 12, 1. lpp. Citi piemēri ir Padomes 2001. gada 28. maija Regula (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās (OV L 174, 1. lpp., 21. pants), Padomes 2000. gada 29. maija Regula (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām (OV L 160, 1. lpp., 44. pants) un Padomes 2000. gada 29. maija Regula (EK) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs (OV L 160, 37. lpp., 20. pants).

51 — Cieša saikne starp abiem principiem ir redzama EKL 5. pantā, kas noteic, ka Kopiena var rīkoties vienīgi tad, ja dalībvalstis vienas pašas nespēj pilnībā sasniegt paredzētās darbības mērķus (subsidiaritāte), un ierobežo rīcību, nosakot, ka tai jābūt pilnīgi nepieciešamai (samērīgums).

vienas dalībvalsts otrai kriminālvajāšanas vai sprieduma izpildes nolūkā, nedz subsidiaritātes princips. Tomēr, pat ja būtu pieņemams kāds šīs rīcības brīvības ierobežojums, pamatlēmums joprojām būtu piemērots līdzeklis saskaņā ar Kopienu tiesību samērīguma principu un efektivitātes principu, kas, kā tas izriet no sprieduma lietā *Pupino*, arī attiecas uz trešo pīlāru.

c) Prasība pēc lielākas efektivitātes

65. Apstrīdētais pamatlēmums nav pirmais centiens uzlabot Savienībā sadarbību starp tiesu iestādēm krimināllietās. Tās tuvākie, lai gan neveiksmīgie, priekšteči bija 1995. un 1996. gada konvencijas. Tās abas tika pieņemtas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību K3. pantu, bet šobrīd tās nav piemērojamas visās dalībvalstīs, jo dažas joprojām nav tās ratificējušas [52].

66. Tieši starptautiskajos līgumos paredzētie ierobežojumi lika izveidot jaunu tiesību avota veidu, kas novērstu grūtības, kas rodas tādēļ, ka valstīm ir izvēles brīvība attiecībā uz ratifikāciju [53]. Tamperes Eiropadome skaidri noteica mērķi pārveidot Savienību par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, "pilnīgi izmantojot iespējas, kuras piedāvā Amsterdamas līgums" [54]. Komisijas priekšlikums ir visatklātākais, jo tajā ir noteikts, ka pamatlēmums tika izvēlēts efektivitātes dēļ, ņemot vērā iepriekšējo konvenciju pieticīgās sekmes [55].

67. Dalībvalstīm un iestādēm ir jāsasniedz LES 2. pantā noteiktie mērķi un tāpēc tām jāuztur un jāattīsta brīvības, drošības un tiesiskuma telpa, izmantojot vispiemērotākos līdzekļus, lai izpildītu šīs prasības. Kā vienām, tā otrām ir pienākums vispārīgi nodrošināt Kopienu tiesību [56], bet it īpaši — Savienības

52 — Komisija atzīmē (savu apsvērumu 22. punktā), ka saskaņā ar Māstrihtas līgumu noslēgtās konvencijas nestājās spēkā pirms Amsterdamas līguma pieņemšanas, jo pietiekami daudzas dalībvalstīs tās nebija ratificējušas. Pamatlēmuma pieņemšanas dienā šīs konvencijas bija ratificētas 12 no tolaik esošajām 15 dalībvalstīm.

53 — Padome tikai rekomendē to pieņemšanu (LES 34. panta 2. punkta d) apakšpunkts).

54 — Ievads Tamperes Eiropadomes Prezidentūras secinājumos, 1999. gada 15. un 16. oktobris.

55 — COM(2001) 522 galīgā redakcija/2., 4. lpp., 4.3. punkts.

56 — Efektivitātes princips ir piemērojams arī dalībvalstu jurisdikcijai procesuālajās lietās, nosakot, ka dalībvalstu tiesību sistēmas nedrīkst padarīt Kopienu tiesību aktos piešķirto tiesību izmantošanu pārlieku sarežģītu vai neiespējamu. Tiesas 1976. gada 16. decembra spriedums lietā 33/76 *Rewe* (*Recueil*, 1989. lpp., ir priekšgalā virknei lietu, kurās Tiesa šādi lēma. Jaunāko lietu vidū ir 2002. gada 24. septembra spriedums lietā C-255/00 *Grundig Italiana* (*Recueil*, I-8003. lpp.) un 2004. gada 17. jūnija spriedums lietā C-30/02 *Recheio-Cash & Carry* (Krājums, I-6051. lpp.).

tiesību efektivitāti [57], no kā izriet, ka Padome ne tikai drīkstēja, bet tai pat bija pienākums ar pamatlēmumu izveidot mehānismu Eiropas apcietināšanas orderim un nodošanas procedūrai [58], kā dēļ nav pamata apšaubīt Padomes izvēlēto metodi [59].

68. Tāpēc es iesaku Tiesai atbildēt uz pirmo prejudiciālo jautājumu tādējādi, ka Pamatlēmums 2002/584 nepārkāpj LES 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

B — *Pamatlēmums 2002/584 un pamattiesības (otrais jautājums)*

69. Pamatlēmums attiecas uz personas, kam piemērojams apcietināšanas orderis, tiesībām un īpaši paredz mērķi aizsargāt tā pamattiesības. Šo secinājumu 18. un 24. punktā esmu atsaucies uz šo Pamatlēmuma mērķi kā piemēru virzībai uz sadarbību krimināllietās, kas pārsniedz tikai divpusējas valstu attiecības un ņem vērā trešo dimensiju — attiecīgās personas tiesības [60].

70. Šajā sakarā Pamatlēmuma 1. panta 3. punktā ir nopietns apliecinājums, kas arī tad, ja tas nebūtu ietverts, būtu izsecināms, jo viens no Savienības pamatprincipiem ir ievērot cilvēktiesības un pamatbrīvības (LES 6. panta 1. punkts), kas nostiprinātas kā Kopienu tiesību vispārīgi principi, kuru saturs izriet no Romas konvencijas un dalībvalstīm kopīgām konstitucionālām tradīcijām (LES 6. panta 2. punkts) [61].

71. Šī apsvēruma dēļ jāpārbauda, kā šīs tiesības Savienībā tiek aizsargātas, un kādas ir Tiesai piešķirtās tiesības.

1) Pamattiesību aizsardzība Eiropas Savienībā

72. Pamattiesību uzskaitījuma trūkums dibināšanas līgumos nenozīmē, ka šīs tiesības

57 — Šajos secinājumos esmu jau sacījis, ka sprieduma lietā *Pupino* pamatā ir efektivitātes princips, kā tas noteikts minētā sprieduma 38. un 42. punktā.

58 — Apvienotās Karalistes valdība apzīmē Pamatlēmumu kā "indispensable" [nepieciešams] (37. punkts *in fine*, tās iestāšanās rakstā).

59 — Šis efektivitātes princips bija pamatā Pamatlēmuma 31. panta 2. punkta pieņemšanai, kas noteic, ka dalībvalstis drīkst turpināt piemērot tādus divpusējos vai daudzpusējos līgumus, kas pārsniedz šajā pamatlēmumā noteikto un palīdz vienkāršot vai atvieglot nodošanas procedūras.

60 — Vennemann, N. The European Arrest Warrant and its Human Rights Implications. No: *Zeitschrift für ausländisches öffentlishes Recht und Völkerrecht*. 2003. 113. un 114. lpp.

61 — Minētajā spriedumā lietā *Pupino* Tiesa atzīmēja, ka pamatlēmumi ir jāinterpretē saskaņā ar Romas konvenciju (59. punkts).

sākotnēji nebija daļa no Kopienu tiesībām. Kopienas, kas ir starp valstīm noslēgtā līguma rezultāts, kas pamatojās uz demokrātisku sistēmu, tika izveidotas ar mērķi, ka tās būs organizācijas, kuras darbosies saskaņā ar tiesiskas valsts principu. Sēklas tika iesētas auglīgā augsnē un ar laiku, patiecoties Tiesas judikatūrai, uzplauka personu pamattiesības.

73. Šis darbs pamattiesību aizsardzības jomā ir radījis īpaši atzītas tiesības, tādas kā diskriminācijas dzimuma dēļ aizliegums attiecībā uz darba samaksu, kas nostiprināts pašreizējā EKL 141. pantā [62], bet arī citas, kas tieši neizriet no Kopienu tiesību sistēmas, tādas kā privātās dzīvesvietas neaizskaramība [63], izteiksmes brīvība [64] vai, kas tuvāks šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, princips *nullum crimen, nulla poena sine lege* [65].

74. Tiesa piemēroja vienkāršu, loģisku argumentāciju: dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgi noteikumi ir Kopienu tiesību vispārīgie principi, un kā tādi tie ir jāievēro, no kā izriet, ka pamattiesības — visiem kopējās garantijas — ir šo principu sastāvdaļa un ir aizsargājamas [66]. Šajā sakarā nav apšaubāms saskaņošanas mērķis un tas pamatojas uz avotiem, kas nav Kopienu tiesību avoti [67], proti, iepriekš minētie vispārīgie principi, kas kopīgi dalībvalstīm [68], to kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām [69], un starptautiskie

62 — Defrennes [*Defrenne*] lieta ir simboliska. Tiesas 1971. gada 25. maija spriedums lietā 80/70 *Defrenne I* (*Recueil*, 445. lpp.), 1976. gada 8. aprīļa spriedums lietā 43/75 *Defrenne II* (*Recueil*, 455. lpp.) un 1978. gada 15. jūnija spriedums lietā 149/77 *Defrenne III* (*Recueil*, 1365. lpp.) liecina par lietas attīstības gaitu Tiesā.

63 — Tiesas 1960. gada 14. aprīļa spriedums lietā 31/59 *Acciaieria e tubificio di Brescia*/Augstā iestāde (*Recueil*, 153. lpp.), 1980. gada 26. jūnija spriedums lietā 136/79 *National Panasonic*/Komisija (*Recueil*, 2033. lpp.), 1989. gada 21. septembra spriedums apvienotajās lietās 46/87 un 227/87 *Hoechst* (*Recueil*, 2859. lpp.) un 2002. gada 22. oktobra spriedums lietā C-94/00 *Roquette Frères* (*Recueil*, I-9011. lpp.).

64 — Tiesas 1991. gada 18. jūnija spriedums lietā C-260/89 *ERT* (*Recueil*, I-2925. lpp.), 2003. gada 12. jūnija spriedums lietā C-112/00 *Schmidberger* (*Recueil*, I-5659. lpp.) un 2003. gada 6. novembra spriedums lietā C-101/01 *Lindqvist* (*Recueil*, I-12971. lpp.). Par Kopienas ierēdņu izteiksmes brīvību skat. 2001. gada 6. marta spriedumu lietā C-274/99 P *Connolly*/Komisija (*Recueil*, I-1611. lpp.).

65 — Tiesas 1987. gada 11. jūnija spriedums lietā 14/86 *Pretore di Salò* (*Recueil*, 2545. lpp.), 1987. gada 8. oktobra spriedums lietā 80/86 *Kolpinghuis Nijmegen* (*Recueil*, 3969. lpp.), 1996. gada 26. septembra spriedums lietā C-168/95 *Arcaro* (*Recueil*, I-4705. lpp.) un 1996. gada 12. decembra spriedums apvienotajās lietās C-74/95 un C-129/95 Kriminālprocess pret *X* (*Recueil*, I-6609. lpp.).

66 — Šī formula pirmo reizi parādās 1974. gada 14. maija spriedumā lietā 4/73 *Nold KG*/Komisija (*Recueil*, 491. lpp., 13. punkts).

67 — Rubio Llorente, F. rūpīgi analizēja šo procesu darbā "Mostrar los derechos sin destruir la Unión", no: *La estructura constitucional de la Unión Europea*, Madride: Civitas, 2002, 113.–150. lpp.

68 — Pescatore, P. Los principios generales del derecho como fuentes del derecho comunitario. No: *Noticias C.E.E.* 1988. Nr. 40, 39.–54. lpp.

69 — Spriedumā lietā *Nold KG*/Komisija Tiesa noteica, ka, "aizsargājot šīs tiesības [pamattiesības], Kopienai ir pienākums ņemt vērā dalībvalstu kopīgās konstitucionālās tradīcijas, un tādēļ tā nedrīkst atzīt noteikumus, kas nav saderīgi ar pamattiesībām, kuras ir atzītas un aizsargātas ar šo valstu konstitūcijām" (13. punkts). Vēlāk 1970. gada 17. decembra spriedumā lietā 11/70 *Internationale Handelsgesellschaft* (*Recueil*, 1125. lpp.) Tiesa atzina, ka "šādu tiesību aizsardzība, lai arī tās ņem vērā dalībvalstu kopīgās konstitucionālās tradīcijas, ir jānodrošina Kopienas struktūras un mērķu ietvaros" (4. punkts).

[pamat]tiesību aizsardzības instrumenti [70], it īpaši Romas konvencija [71].

75. Kopienas likumdevējs apkopoja pierādījumus, ietvēra šo judikatūru LES 6. pantā, kas stājās spēkā ar Amsterdamas līgumu, un uzdeva Tiesai aizsargāt pamattiesības (LES 46. panta d) punkts).

76. 2000. gadā norisinājās notikums, kuru grūti neņemt vērā: Eiropas Savienības Pamattiesību hartas proklamēšana. Šim dokumentam nav saistoša spēka, jo nav normas, ar kuru ieviestu tā saturu [72]. Šī proklamēšana ir definēta vienīgi kā politiska deklarācija, kurai nav juridiska spēka [73].

77. Tomēr šis secinājums man neliek domāt, ka nekas nav mainījies, tā, it kā Harta nav bijusi ar to aprakstītā papīra vērta. Pirmkārt, Harta neradās tukšā vietā, bez jebkāda konteksta; gluži pretēji, Harta ietilpst manis aprakstītajā procesa attīstības posmā tādējādi, ka, kā noteikts tās preambulā [74], tā kodificē un vēlreiz apstiprina noteiktas tiesības, kas izriet no dalībvalstīm kopīgā mantojuma valsts un starptautiskā līmenī [75], no kā izriet, ka Savienībai ir jāievēro šīs tiesības un Tiesai saskaņā ar LES 6. pantu un LES 46. panta d) punktu tās ir jāaizsargā, lai kāda

70 — Spriedumā lietā *Nold KG*/Komisija starptautiskie līgumi cilvēktiesību aizsardzības jomā bija ar attālu nozīmi un kā tādi, kas tikai sniedz "vadlīnijas, kas jāievēro atbilstoši Kopienu tiesībām" (13. punkts). Tomēr pēc dažiem gadiem uz šiem līgumiem tieši atsaucās (1975. gada 28. oktobra spriedums lietā C-36/75 *Rutili*, *Recueil*, 1219. lpp., 32. punkts) un tie tika atzīti par izšķirošu faktoru (1986. gada 15. maija spriedums lietā 222/84 *Johnston*, *Recueil*, 1651. lpp., 18. un turpmākie punkti).

71 — Iepriekš minētais spriedums lietā Kriminālprocess pret *X*, 25. punkts. Skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *ERT*, 41. punkts, kā arī spriedumus, uz kuriem tas atsaucas. 1996. gada 28. marta atzinumā 2/94 (*Recueil*, I-1759. lpp., 33. punkts) Tiesa izteica līdzīgus apsvērumus saskaņā ar EK līguma 228. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem EKL 300. pants).

72 — Situācija mainītos gadījumā, ja tiktu pieņemts Līgums par Konstitūciju Eiropai, kura II daļā iekļauta Harta.

73 — Díez-Picazo, J. M. Carta de derechos fundamentales de la Unión Europea. No: *Constitucionalismo de la Unión Europea*. Madride: Civitas, 2002. 21.–42. lpp., it īpaši 39. lpp.

74 — "Šajā hartā [..] no jauna ir apstiprinātas tiesības, kuru pamatā ir dalībvalstīm kopīgās konstitucionālās tradīcijas un starptautiskās saistības, Līgums par Eiropas Savienību, Kopienu līgumi, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, Kopienu un Eiropas Padomes pieņemtās Sociālās hartas un Eiropas Kopienu Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra."

75 — Lai gan lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tas nav minēts, jāpievērš uzmanība universāli atzītām tiesībām netikt izraidītam. Dažas valstis, kā, piemēram, Vācija, Kipra, Somija un Polija, piešķir šīs tiesības saviem pilsoņiem, bet daudzu citu valstu tiesību sistēmas saviem pilsoņiem nepiešķir šo būtisko aizsardzību un tāpēc tā paliek atkarīga no kopējām konstitucionālajām tradīcijām. Austrija, Portugāle un Slovēnija ir izdarījušas grozījumus savās konstitūcijās, lai atļautu savu pilsoņu nodošanu.

arī būtu 2000. gada decembrī pieņemtā dokumenta juridiskā būtība un spēks [76].

78. Otrkārt, Harta tiek minēta Tiesas judikatūrā, jo ģenerāladvokāti ir to interpretējuši, tādējādi pārveidojot tās sākotnēji programmatisko un deklaratīvo būtību [77]; turklāt Pirmās instances tiesa vairākos spriedumos ir atsaukusies uz Hartu [78]. Tomēr Tiesas spriedumos Harta ir reti minēta [79], pat ne tādēļ, lai atspēkotu ģenerāladvokātu izteiktos viedokļus, un tikai pavisam nesen, tikai pirms diviem mēnešiem, Tiesas spriedums lietā Parlaments/Padome [80] noteica virziena maiņu, nospriežot, ka, lai gan Harta nav juridiski saistošs dokuments, ir atzīstama tās nozīme (38. punkts).

79. Līdz ar to Tiesai jābeidz klusēt un jāatzīst Pamattiesību harta kā galvenais interpretācijas līdzeklis, aizsargājot pamattiesības, kas ir daļa no dalībvalstu mantojuma. Šis pienākums ir jāaplūko gan piesardzīgi, gan enerģiski, ar pilnu pārliecību, ka, lai gan pamattiesību aizsardzība ir būtiska Kopienas pīlāra sastāvdaļa, tā ir vienlīdz nepieciešama trešā pīlāra kontekstā, kas, pateicoties tā

76 — Alonso García, R., Las cláusulas horizontales de la Carta de los derechos fundamentales de la Unión Europea, no: *Encrucijada constitucional de la Unión Europea*, Madride: Civitas, 2002, 151. lpp., precizē, ka tas, ka Pamattiesību harta nav saistoša, nenozīmē, ka tai nav ietekmes, par ko liecina Romas konvencija, kura, lai arī Kopienai nav juridiski saistoša, ir bijusi Tiesai par pamatavotu, interpretējot pamattiesības. Carrillo Salcedo, J. A., Notas sobre el significado político y jurídico de la Carta de derechos fundamentales de la Unión Europea, no: *Revista de derecho comunitario*, 2001, 7. lpp., apgalvo, ka šis dokuments atvieglo kritēriju paredzēšanu, lai noteiktu Savienības publiskās varas iestāžu darbību likumību. Rodríguez Bereijo, A., El valor jurídico de la Carta de los derechos fundamentales de la Unión Europea después del Tratado de Niza, no: *Encrucijada* [..], 220. lpp., pārfrazējot bijušo komisāru Antonio Vitoriono [*Antonio Vittoriono*], paredz, ka ar Tiesas interpretācijas palīdzību Harta kļūs saistoša kā Kopienu vispārīgo tiesību principu apkopojums un izteiksme.

77 — Ģenerāladvokāts Ticano [*Tizzano*] 2001. gada 8. februāra secinājumos lietā C-173/99 *BECTU* (2001. gada 26. jūnija spriedums, *Recueil*, I-4881. lpp.) norāda, ka, lai arī Hartai nav saistoša spēka, "tiesvedībā par pamattiesību būtību un piemērošanas apjomu nevar ignorēt attiecīgos Hartas formulējumus, un [..] it īpaši [..] tās mērķi būt, kur tās normas to pieļauj, par būtisku atsauces punktu visiem, kas lietā iesaistīti [..] Kopienas kontekstā" (28. punkts). Dažus mēnešus vēlāk, tā gada 10. jūlijā, ģenerāladvokāts Ležē [*Léger*] savos secinājumos lietā C-353/99 P Padome/*Hautala* (2001. gada 6. decembra spriedums, *Recueil*, I-9565. lpp.) ierosināja, ka "Harta ir privilegēts līdzeklis, lai noteiktu pamattiesības" (83. punkts), jo proklamē vērtības, kurām "kopējs ir tas, ka tās ir kopīgas visām dalībvalstīm [..] Harta neapstrīdami ir nostādījusi tajā esošās tiesības dalībvalstu kopējo vērtību augstākajā līmenī" (80. punkts). Es pats 2001. gada 4. decembra secinājumos lietā C-208/00 *Überseering* (2002. gada 5. novembra spriedums, *Recueil*, I-9919. lpp.) esmu pieņēmis, ka Harta, "lai arī tā nerada *ius cogens* šaurā nozīmē [..], tā ir īpaši vērtīgs avots, lai noteiktu dalībvalstu kopīgās tiesību pamatvērtības, no kurām savukārt izriet Kopienu tiesību vispārīgie principi" (59. punkts). Citi ģenerāladvokāti arī ir sākuši tā uzskatīt.

78 — Pirmās instances tiesa 2002. gada 30. janvāra spriedumā lietā T-54/99 *max.mobil*/Komisija (*Recueil*, II-313. lpp.) netieši piemēroja Hartas 47. pantu, atzīstot, ka Komisijas darbību kontrole tiesā un līdz ar to tiesības uz efektīvu aizsardzību tiesā ir daļa no "vispārējiem principiem, ko ievēro tiesiskā valstī un kas ir kopīgi dalībvalstu konstitucionālajām tradīcijām" (57. punkts). Tāda pati pieeja bija 2002. gada 3. maija spriedumā lietā T-177/01 *Jégo-Quéré*/Komisija (*Recueil*, II-2365. lpp., 42. un 47. punkts), 2003. gada 15. janvāra spriedumā apvienotajās lietās T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 un T-272/01 *Philip Morris* u. c./Komisija (*Recueil*, II-1. lpp., 122. punkts) un 2003. gada 5. augusta spriedumā apvienotajās lietās T-116/01 un T-118/01 *P & O European Ferries* (*Vizcaya*) u.c./Komisija (*Recueil*, II-2957. lpp.).

79 — 2003. gada 23. oktobra spriedumā lietā C-245/01 *RTL Television* (*Recueil*, I-12489. lpp.) Tiesa retoriski atsaucās uz Hartas 11. panta 2. punktu, norādot, ka tajā ir nostiprināta uzskatu brīvība (38. punkts). 2005. gada 12. maija spriedumā lietā C-347/03 *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia* un *ERSA* (Krājums, I-3785. lpp., 118. punkts) Tiesa līdzīgi atsaucās uz Hartas 17. pantu.

80 — Tiesas 2006. gada 27. jūnija spriedums lietā C-540/03 (Krājums, I-5769. lpp.).

satura būtībai, var ietekmēt pašas personu brīvības kodolu, kas ir citu brīvību pamatā.

80. Tādā veidā var būt iespējams izvairīties no pagātnes pārpratumiem ar valsts tiesām, kas bija atturīgas jautājumā par Kopienas iestāžu spēju aizsargāt pamattiesības [81].

81. Aizsardzības uzdevums tiek pildīts trīs atšķirīgos līmeņos [82] — valsts, Eiropas Padomes un Eiropas Savienības, kas daļēji pastāv līdzās un, vēl svarīgāk, ietver vienādas vērtības. Ir vairāki kopīgi jautājumi un ir iespējama pārklāšanās, bet cieņa pret citām tiesām nerada nekādas nepārvaramas problēmas, ja ir pārliecība, ka visi īsteno savu jurisdikciju, pilnīgi nodrošinot līdzāspastāvēšanas sistēmu. Dialogs starp Eiropas Savienības konstitucionālajām tiesām ļauj radīt pamatu vispārīgām diskusijām.

82. Tāpēc šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai ir jāņem vērā Pamattiesību hartas 20. un 49. pants, kas attiecīgi nosaka vienlīdzības principu likumu piemērošanā un noziedzīgu nodarījumu tiesiskuma principu; abi principi ir plaši pieņemti dalībvalstu konstitūcijās, un Tiesa, ja nepieciešams, var atsaukties uz valstu tiesu judikatūru un Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem attiecībā uz Romas konvencijas 14. un 7. pantu.

81 — *Bundesverfassungsgericht* 1974. gada 29. maija spriedumā lietā *Solange I* (2 *BvL* 52/71) apšaubīja Kopienas iestāžu kompetenci aizsargāt pamattiesības, atbalstot savu jurisdikciju, kur attiecīgā aizsardzība nebija līdzvērtīga valsts līmeņa aizsardzībai. Šis spriedums kļuva par noderīgu mācību, kuru drīz atspoguļoja Kopienas judikatūras Krājumā tiktāl, ciktāl 1986. gada 22. oktobra spriedumā lietā *Solange II* (2 *BvR* 197/83) Vācijas Konstitucionālā tiesa noteica, ka Kopienām ir aizsardzības sistēma, kas ir līdzīga Pamatlikumam, un paziņoja, ka turpmāk tā atturēsies no Kopienas sekundāro tiesību normu pārbaudes, lai gan tā norādīja savus iebildumus pret pamattiesībām (Rodríguez Iglesias, G. C. un Woelker, U. Derecho comunitario, derechos fundamentales y control de constitucionalidad (La decisión del Tribunal Constitucional Federal alemán de 22 de octubre de 1986). No: *Revista de Instituciones Europeas*. 1987. Krājums 14/1987, Nr. 3, 667.–685. lpp.). *Trybunał Constutucyjny* 2005. gada 11. maija spriedums par Polijas Pievienošanās līgumu (lieta K 18/04) un vēl jaunāks Čehijas *Ústavní Soud* 2006. gada 8. marta spriedums, kas minēts iepriekš, atkārto to pašu, ko *Solange II* spriedums. Tomēr es baidos, ka *Bundesverfassungsgericht* spriedums par Vācijas likumu, kas transponē Pamatlēmumu, ir ietekmējies no šīs senās neuzticības, un tā ir reakcija uz tiesu varas kontroles ierobežojumiem trešajā pīlārā (prejudiciālā nolēmuma procesa alternatīvais raksturs, ierobežojumi tiesībām celt prasības atcelt tiesību aktu, prasības neesamība par pienākumu neizpildi). Drīzāk tas ir paradoksāli, ka nozarē, kur Savienībai ir paaugstināta ietekme uz personu pamattiesībām, Tiesas pilnvaras zināmā mērā ir ierobežotas, citējot Alonso García, R. un Sarmiento Ramírez-Escudero, D., Los efectos colaterales de la Convención sobre el futuro de Europa en la arquitectura judicial de la Unión: ¿hacia una jurisdicción auténticamente constitucional europea?, no: *Revista de Estudios Políticos*, 2003. gada janvāris–marts, Nr. 119, 136. lpp.

82 — Capotosti, P. A., *Quelles perspectives pour les rapports entre la Cour constitutionnelle et la Cour de Justice des Communautés européennes?*, Luksemburgā 2002. gada 3. decembrī notikušajā konferencē par sadarbību starp Tiesu un valsts tiesām par godu Tiesas 50. gadadienai iesniegtais ziņojums, brīdina par "daudzlīmeņu konstitucionālismu" (6. lpp.).

2) Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 2. punkts un vienlīdzības princips

a) Vienlīdzība likumu priekšā

83. *Arbitragehof* vēlas noskaidrot, vai ar šo pamattiesību sader noteikums, ka, ja Eiropas apcietināšanas orderis ir izdots par jebkuru no Pamatlēmuma 2. panta 2. punktā minētajiem nodarījumiem, tad, pretēji citu nodarījumu gadījumam, nav jāpārbauda, vai abās iesaistītajās dalībvalstīs par šiem nodarījumiem piemērojams kriminālsods.

84. Lai analizētu šo jautājumu, svarīgi apsvērt Pamatlēmuma 2. panta struktūru, lai noskaidrotu pārpratumu, kas ir skaidrs no paša jautājuma, kā arī no vairākiem apsvērumiem, kas iesniegti šajā tiesvedībā. Lai Eiropas apcietināšanas orderis būtu spēkā esošs, pietiek ar to, ka nodarījums izsniegšanas dalībvalstī ir sodāms ar noteikta ilguma brīvības atņemšanas sodu (1. punkts), lai gan iespējams nodošanu pakļaut nosacījumam, ka attiecīgais nodarījums ir noziedzīgs nodarījums tajā valstī, kurai orderis ir iesniegts (4. punkts). Tomēr šī iespēja nepastāv 2. punktā uzskaitīto 32 nodarījumu gadījumā [83].

85. Līdz ar to es uzskatu, ka nav pareizi apgalvot, ka Eiropas apcietināšanas ordera sistēma balstās uz abpusējas sodāmības principu, izņemot attiecībā uz 2. panta 2. punktā uzskaitītajiem nodarījumiem. Gluži pretēji, krimināl vajāšana pieprasītājā valstī ir vienīgā nepieciešamā prasība arī tad, ja dalībvalstis drīkst vai nu transponējot Pamatlēmumu [84], vai arī brīdī, kad to tiesas izpilda attiecīgo apcietināšanas orderi [85], pakļaut ordera izpildi nosacījumam, ka attiecīgais nodarījums ir noziedzīgs nodarījums saskaņā ar to tiesību sistēmām, bet

83 — 3. punkts pilnvaro Padomi paplašināt sarakstu ar vienprātīgu lēmumu.

84 — Tā ir Beļģijas gadījumā, jo iepriekš minētā 2003. gada 19. decembra likuma 5. panta 1. punkts noteic, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde ir jāatsaka, ja saskaņā ar Beļģijas tiesībām attiecīgā darbība nav uzskatāma par noziedzīgu nodarījumu.

85 — 32. zemsvītras piezīmē minētais Spānijas 2003. gada 14. marta likums 3/2003 izvēlas šo alternatīvu un atstāj lēmumu tiesas ziņā (12. panta 2. punkta a) apakšpunkts saistībā ar 9. panta 2. punktu).

šādas iespējas nav 2. panta 2. punktā uzskaitīto nodarījumu gadījumā [86].

86. Šajos apstākļos *Arbitragehof* ir uzdevusi jautājumu nepareizai iestādei, jo pieļautā diskriminācija nav notikusi Savienības likumdevēja, bet gan piemērojamā valsts normatīvā akta vai valsts tiesas nolēmuma dēļ, kuru Tiesa nav pilnvarota kontrolēt.

87. Pat ja uzskatītu, ka Pamatlēmums ir galvenais pārkāpuma iemesls, jo tas nosaka atšķirīgus noteikumus atkarībā no nodarījuma veida, tik un tā jautājums nebūtu loģisks.

88. Šādi izskatot jautājumu, tas ir jāizskata vienīgi kā abstrakts "vienlīdzības likuma priekšā" jēdziens, uz brīdi atstājot malā apsvērumus par prasības neskaidrību un diskriminācijas personīgu vai sociālu apstākļu dēļ aizliegumu [87].

89. Likumam vienādi jāattiecas pret visām personām, un tas nevar līdzīgas situācijas regulēt atšķirīgi vai arī atšķirīgām situācijām

86 — Patiesībā nav atlikta abpusējās sodāmības prasība, bet drīzāk pārbaudes prasība, jo būtība uzskaitītajiem nodarījumiem — tādiem kā slepkavība, smagi miesas bojājumi, nolaupīšana, prettiesiska aizturēšana, ķīlnieku sagrābšana, organizēta vai bruņota laupīšana un izvarošana — ir tāda, ka tos atzīst par noziedzīgiem nodarījumiem visās dalībvalstīs. Cita problēma, kuru es apskatīšu turpmāk, attiecas uz noziedzīgu nodarījumu definīciju katras dalībvalsts tiesību sistēmā (96. un turpmākie punkti). Katrā ziņā Pamatlēmuma 2. panta 2. punktā esošajā sarakstā ir daži nodarījumi, kuriem ir vai drīz būs harmonizēta definīcija, un pārējie nodarījumi, kas noteikti ir sodāmi visās dalībvalstīs. Šajā sakarā skat. Padomes 1998. gada 21. decembra Rezolūciju par organizētās noziedzības profilaksi un globālās stratēģijas pieņemšanu tās apkarošanai (OV C 408, 1. lpp.) un Apvienoto Nāciju Organizācijas 2000. gada 15. novembra Konvenciju pret transnacionālo organizēto noziedzību un tās protokolus. Par cīņu pret terorismu skat. 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmumu 2002/475/TI (OV L 164, 3. lpp.) un pret cilvēku tirdzniecību skat. 2002. gada 19. jūlija Pamatlēmumu 2002/629/TI (OV L 203, 1. lpp.). Par cīņu pret bērnu seksuālu izmantošanu un bērnu pornogrāfiju skat. 2003. gada 22. decembra Pamatlēmumu 2004/68/TI (OV 2004, L 13, 44. lpp.). Par narkotiku un psihotropo vielu nelikumīgu apriti skat. Apvienoto Nāciju Organizācijas 1988. gada 20. decembra konvenciju. Par finanšu noziegumiem skat. 2000. gada 29. maija Pamatlēmumu 2000/383/TI par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu (OV L 140, 1. lpp.), kas grozīts ar 2001. gada 6. decembra Pamatlēmumu 2001/888/TI (OV L 329, 3. lpp.); 2001. gada 28. maija Pamatlēmumu 2001/413/TI par krāpšanu un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem (OV L 149, 1. lpp.) un 2001. gada 26. jūnija Pamatlēmumu 2001/500/TI par naudas atmazgāšanu, nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju (OV L 182, 1. lpp.). Par korupciju skat. konvenciju, kas pieņemta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu par cīņu pret korupciju, kurā iesaistītas Eiropas Kopienas amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas (OV 1997, C 195, 2. lpp.), un 2003. gada 22. jūlija Pamatlēmumu 2003/568/TI, kas saskaņo valsts tiesību aktus par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā (OV L 192, 54. lpp.). Par datornoziegumiem skat. 2005. gada 24. februāra Pamatlēmumu 2005/222/TI par uzbrukumiem informācijas sistēmām (OV L 69, 67. lpp.). Par vides aizsardzību Eiropas Savienībā ar krimināltiesiskiem līdzekļiem skat Padomes 2003. gada 27. janvāra Pamatlēmumu 2003/80/TI (OV L 29, 55. lpp.), kuru atcēla Tiesas 2005. gada 13. septembra spriedums lietā C-176/03 Komisija/Padome (Krājums, I-7879. lpp.) tāpēc, ka šīs jomas tiesību akti ir jāpieņem Kopienas pilāra ietvaros direktīvas veidā. Par cietušo aizsardzību prettiesiskas ieceļošanas gadījumā skat 2002. gada 28. novembra Pamatlēmumu 2002/946/TI par krimināllistiskās sistēmas stiprināšanu, lai novērstu neatļautas ieceļošanas, tranzīta un uzturēšanās atbalstīšanu (OV L 328, 1. lpp.). Visbeidzot, par rasismu un ksenofobiju skat. 45. zemsvītras piezīmē minēto 1996. gada 15. jūlija Vienoto rīcību.

87 — Piemērojamā norma ir Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. pants, kas noteic, ka "visi cilvēki ir vienlīdzīgi likuma priekšā". Romas konvencijas 14. pants nostiprina vienlīdzības principu attiecībā uz tajā noteiktajām tiesībām un brīvībām, bet 2000. gada 4. novembra 12. protokolā, kas stājās spēkā 2005. gada 1. aprīlī, ir ietverts vispārīgs diskriminācijas aizliegums.

piemērot vienādus noteikumus. Tomēr likumam ir plašas iespējas noteikt atšķirības starp līdzīgām situācijām ar nosacījumu, ka norādīts objektīvs un saprātīgs pamatojums. Šajā sakarā pamatojumam būs šādas pazīmes, ja izvirzītais mērķis un tā rezultāts ir leģitīms, un ja starp tiem ievērots pienācīgs samērīgums, kas nepieļauj sevišķi apgrūtinošus un nesamērīgus iznākumus [88].

90. Manuprāt, šajā lietā attiecīgās situācijas nav salīdzināmas. Pirmkārt, tās ir saistītas ar rīcību; nav ņemti vērā individuālie apstākļi, bet drīzāk gan nodarījuma būtība, no kā izriet, ka nav subjektīvas diskriminācijas. Otrkārt, no to kriminālvajāšanas viedokļa, nav līdzības starp personām, kas ir paveikušas atšķirīgus nodarījumus, kuriem nav vienādas smaguma pakāpes un par kuriem paredzēta atšķirīga atbildība; atšķirības nodarījumu smagumā izslēdz to salīdzināmību.

91. Mans viedoklis nemainītos, ja Eiropas apcietināšanas (apcietināšanas, nodošanas, kriminālvajāšanas, brīvības atņemšanas soda izpildes) ordera izpildes seku novērtējuma rezultātā secinātu, ka attiecīgās personas ir līdzīgā situācijā neatkarīgi no tā, kāds nodarījums ir bijis viņu apcietināšanas pamatā, jo atšķirība ir objektīva, pamatota, godīga un samērīga.

92. Atšķirība ir objektīva, jo tā ņem vērā faktorus, kas pastāv ārpus personas, kas ir neatkarīgi un var tikt izvērtēti, izmantojot abstraktus, vispārīgus kritērijus, tādējādi izvairoties no jebkādas selektīvas patvaļas: nodarījuma būtības un par to noteiktā soda.

93. Tāpat arī atšķirība ir saprātīga un pamatota tāpēc, ka tā ir vērsta uz vienu no Eiropas Savienības mērķiem: noziedzības apkarošanu brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (LES 2. panta ceturtais ievilkums saistībā ar LES 29. pantu). Pamatlēmuma 2. panta 2. punktā iekļautajā sarakstā ir nodarījumi, kas, kā norāda Spānijas valdība savā ievērojamajā apgalvojumā, iestājoties lietā (121. punkts), būtiski ietekmē tādas tiesiskās intereses, kurām Eiropā vajadzīga īpaša aizsardzība, un pastāv prasība, ka dalībvalstij, kas izdevusi apcietināšanas orderi, jāsoda par šiem nodarījumiem ar noteikta smaguma

88 — Tiesas 1977. gada 19. oktobra spriedums apvienotajās lietās 117/76 un 16/77 *Ruckdeschel* u.c. (*Recueil*, 1753. lpp., 7. punkts), 1978. gada 13. jūnija spriedums lietā 139/77 *Denkavit Futtermittel* (*Recueil*, 1317. lpp., 15. punkts) un 2005. gada 14. aprīļa spriedums lietā C-110/03 Beļģija/Komisija (Krājums, I-2801. lpp.). Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2002. gada 26. februāra spriedums lietā *Fretté* pret Franciju (*Recueil des arrêts et décisions* 2002-I, 34. punkts) un 2004. gada 13. jūlija spriedums lietā *Pla* un *Puncernau* pret Andoru (*Recueil des arrêts et décisions* 2004-VIII, 61. punkts). Spānijas Konstitucionālās tiesas spriedumi lietā 75/1983 (1983. gada 18. augusta *BOE* papildinājums Nr. 197, trešais motīvs), lietā 46/1999 (1999. gada 27. aprīļa *BOE* papildinājums Nr. 100, otrais motīvs) un lietā 39/2002 (2002. gada 14. marta *BOE* papildinājums Nr. 63, ceturtais motīvs).

brīvības atņemšanas sodu [89]. Tie ir nodarījumi, par kuriem abpusējas sodāmības pārbaude būtu lieka, jo par šiem nodarījumiem paredzēts sods visās dalībvalstīs [90].

94. Visbeidzot, līdzekļa samērīgums nav apšaubāms, jo atšķirīgi noteikumi ir būtiski, lai nodrošinātu, ka dalībvalsts nodod par smagu nodarījumu apsūdzēto vai notiesāto personu tādas tiesu sistēmas iestādēm, kas ir salīdzināma ar minētās dalībvalsts tiesu sistēmu un kura ievēro tiesiskas valsts principu un nodrošina attiecīgās personas pamattiesības, tajā skaitā tiesības, kas piemērojamas kriminālprocesā.

rastām lietām [91], kurās dalībvalsts saskaņā ar Pamatlēmuma 2. panta 2. punktu nodod personu par tādu nodarījumu, kas nav sodāms šajā dalībvalstī [92]. Šādā situācijā nav iesaistīts vienlīdzības princips, jo nevar būt diskriminācija pašam pret sevi, un ir jāatgādina, ka saskaņā ar šo principu ir jāizpilda visi Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegti, lai dalībvalstī aizturētu aizdomās turēto vai notiesāto personu par kādu no 2. panta 2. punktā minētajiem nodarījumiem, par kuriem tiek piemērots šajā normā norādītās bardzības sods, neraugoties uz attiecīgās personas personīgajiem un sociālajiem apstākļiem.

b) Vienlīdzība likumu piemērošanā

95. Es noslēgšu šo secinājumu daļu ar to, ar ko prasītāja pamata prāvā sāk savus apsvērumus, proti, atsaucoties uz ārkārtīgi nepa-

96. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu izvirza citu sūdzības par diskrimināciju

89 — Tajā ir ietverti noziedzīgi nodarījumi, kas ir īpaši minēti LES 29. pantā, kuri ietilpst Eiropola kompetencē Padomes 1995. gada 26. jūlija akta pielikumā, ar kuru sagatavo Konvenciju par Eiropas Policijas biroja izveidi (OV 1995, C 316, 2. lpp.), un noziedzīgi nodarījumi, kuri atbilstoši vispārējam pienākumam jāizmeklē saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

90 — Vairāki autori uzskata, ka Pamatlēmuma 2. panta 2. punkts atspoguļo dalībvalstu "vienprātību" krimināllietās (Von Bubnoff, E., Institutionelle Kriminalitätsbekämpfung in der EU — Schritte auf dem Weg zu einem europäischen Ermittlungs — und Verfolgungsreum, no: *Zeitschrift für europarechtliche Studien*, 2002, 226. lpp.; Combeaud, S., Premier bilan du mandat d'arrêt européen, no: *Revue du Marché commun et de l'Union européenne*, 2006, Nr. 495, 116. lpp., un Hecker, B., *Europäisches Strafrecht*, Berline, 2005, 433. lpp.).

91 — Attiecīgās lietas ir neparastas, jo izmantotais dubultais kritērijs (noziedzīga nodarījuma būtība un soda smagums) parasti neprasa, lai dalībvalsts izpildītu apcietinājuma orderi par nodarījumu, kas saskaņā ar tās tiesību sistēmu nav sodāms. Man grūti iedomāties nodarījumu, kas vienā dalībvalstī būtu sodāms ar brīvības atņemšanas sodu uz laiku, kas ilgāks par trim gadiem, bet citā dalībvalstī būtu likumīgs.

92 — Somijas valdība (savu apsvērumu 49. punktā) atzīmē, ka krimināllietās jāievēro teritorialitātes princips, lai ārvalstnieks, kas vainojams par Somijā izdarītu noziedzīgu nodarījumu, nevarētu izvairīties no atbildības, apgalvojot, ka par viņam inkriminēto nodarījumu viņš netiktu sodīts savā izcelsmes valstī. Attiecībā uz *ius puniendi* ārpus teritorijas, Pamatlēmums (4. panta 7. punkts) atļauj dalībvalstij atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz nodarījumiem, kas pilnīgi vai daļēji veikti tās teritorijā vai pat ārpus tās, ja tās tiesību akti neparedz saukšanu pie atbildības par šādiem nodarījumiem.

aspektu, norādot, ka pastāv iespējamība, ka Pamatlēmuma 2. panta 2. punkts varētu tikt nepareizi interpretēts neprecīzu tajā ietverto definīciju dēļ.

97. Šādi uzdodot jautājumu, nav šaubu, ka šāda situācija nevar apšaubīt tādas normas precizitāti, kas tās piemērošanas laikā neņem vērā nākotnē iespējamu un hipotētisku diskrimināciju. Šeit ir būtiska neskaidrība par vienlīdzību likumā kā tādā un vienlīdzību, kas pastāv tā izpildes laikā. Pirmā veida vienlīdzība, kas pēc savas būtības ir materiāla un vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka vienādas situācijas tiktu regulētas vienādi, nav ievērota, kad norma bez pienācīga pamatojuma vienādām situācijām piemēro atšķirīgus noteikumus, savukārt otra veida vienlīdzība, kuras būtība ir procesuāla, ir pārkāpta, kad iestāde, kurai ir pienākums noteiktā brīdī piemērot normu, interpretē šo normu citādi, nekā tā ir darījusi iepriekš līdzīgos gadījumos. Līdz ar to nav nevienlīdzības likuma piemērošanā, ja konfliktējošus spriedumus ir pieņēmušas tiesas, kas darbojas, likumīgi īstenojot savu jurisdikciju, lai izšķirtu lietu, jo saskaņā ar vienlīdzības principu nevajag, lai atsevišķas tiesas izdarītu vienādus secinājumus. Būtu smieklīgi atzīt likumu par diskriminējošu tāpēc, ka to varētu dažādi interpretēt, ko varētu novērst ar piemērotiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

98. Katrā ziņā ir jāgaida, lai redzētu, vai prognozētās atšķirības patiešām rodas, neraugoties uz nodrošinājumu, kuru sistēma radījusi, lai tās nepieļautu. Šis pamatlēmums šajā sakarā paredz noderīgus līdzekļus, nosakot precīzu informācijas apmaiņu un tiešu iesaistīto tiesu kontaktu [93]. Turklāt, ja saglabājas jebkādas šaubas par Pamatlēmuma 2. panta 2. punktā lietotajiem jēdzieniem, tad prejudiciālā nolēmuma tiesvedība saskaņā ar LES 35. pantu paredz piemērotu iespēju vienādai interpretācijai Savienības teritorijā.

99. Prognozētais risks, ka valstu krimināllikumu nesaskaņotības dēļ rodas šķēršļi, neietekmē vienlīdzības principu un tas ir saistīts ar paļāvības principu tiesiskajās attiecībās, īpaši tajās, kas rodas piespiedu izpildes attiecībās starp valsti un personām. Šis apgalvojums noved mani pie cita otrā prejudiciālā jautājuma aspekta.

3) Pamatlēmuma 2. panta 2. punkts un tiesiskuma princips kriminālprocesā

100. Šis princips [94], kas izteikts latīņu aforismā *nullum crimen, nulla poena sine lege*

93 — Pamatlēmuma 8. pants detalizēti nosaka informāciju, kurai jābūt iekļautai apcietināšanas orderī, un sniegtās veidlapas e) daļu izmanto, lai raksturotu nodarījumu un tā juridisko kvalifikāciju. Jebkādas ziņas, kas varētu interesēt izpildes dalībvalsts tiesu, var saņemt, tieši konsultējoties ar izsniegšanas tiesu.

94 — Rolland, P., *La Convention européenne des droits de l'homme (commentaire article par article)*, Parīze: Economica, 2. izdevums, 1999, 293. lpp., to nosaucis par Eiropas tiesiskās civilizācijas pamatiem.

un ietverts Romas konvencijas 7. panta 1. punktā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. panta 1. punktā, ietver, ievērojot Spānijas Konstitucionālās tiesas klasisko formulējumu [95], divu līmeņu garantiju: pirmajā līmenī, kas būtībā ir materiāls un pēc piemērošanas apjoma — absolūts, aizsardzība ir saistīta ar fundamentālu prasību, ka jābūt iepriekš esošām nodarījumu definīcijām un attiecīgiem sodiem; otrais līmenis ir procesuāls un attiecas uz tādu tiesību normu rangu, ar kurām tiek radīti šie nodarījumi un tiek regulēti sodi, kas Spānijas tiesību sistēmā [96] un vairākumā dalībvalstu tiesību sistēmu ir līdzvērtīgs likumam, kuru pieņēmis likumdevējs, kas ir tautas suverenitātes pārstāvis.

101. Attiecībā uz argumentu, ko pamata prāvā izvirzīja prasītāja, *Arbitragehof* vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā Pamatlēmuma 2. panta 2. punktā esošā nodarījumu saraksta neskaidrību un neprecizitāti, tas ir saderīgs ar aizsardzību pēc būtības.

102. Šī aizsardzība atspoguļo tiesiskās drošības principu krimināltiesībās [97] un ir īpaši nozīmīga, jo tā ietekmē tādas pamatvērtības kā personas brīvību. Tās mērķis ir nodrošināt, lai cilvēki iepriekš zinātu, no kāda veida darbībām viņiem jāatturas un kādas būtu šo darbību sekas (*lex previa*) [98]. Aizsardzība prasa skaidru un nepārprotamu nodarījumu definīciju (*lex certa*), tādējādi, ka no brīža, kad šādi nodarījumi ir ietverti tiesiskajā regulējumā, un, ja nepieciešams, ar tiesu palīdzību [99], personas ar noteiktu pare-

95 — Spriedumi lietā 42/1987 (1987. gada 5. maija *BOE* papildinājums Nr. 107, otrais motīvs), lietā 22/1990 (1990. gada 2. marta *BOE* papildinājums Nr. 53, septītais motīvs) un lietā 276/2000 (2000. gada 14. decembra *BOE* papildinājums Nr. 299, sestais motīvs).

96 — Tiesiskuma princips tika izstrādāts krimināltiesību un finanšu tiesību jomā agrākajos vidusslaikos kā suverēna varas ierobežojums. Spānijā apgabali, ciemi un pilsētas, ja pārstāvju asamblejas (*cortes*) tam piekrita, pieņēma maksājumus karaļa labā un sodīja par noteiktiem nodarījumiem. Vienošanās sistēmas attīstība starp monarhiju un politisko sabiedrību, kas konsolidēja hierarhisko politisko organizāciju un bloķēja tālāku monarha varas attīstību, ir pastāvīgs temats viduslaiku Spānijas karaļvalstu veidošanās ceļā, lai gan ar nozīmīgām atšķirībām un niansēm. Aragonā un Navarā *cortes* īstenoja likumdošanas un finansiālu uzraudzību laikā starp XIII gadsimta beigām un XIV gadsimta vidu (Ladero Quesada, M. A. España: reinos y señorios medievales. *España. Reflexiones sobre el ser de España.* Madride: Real Academia de la Historia, 2. izdevums, 1998. 95.–129. lpp.). Kastīlijā šī institūcija, kura sasniedza savu apogeju XIV un XV gadsimtā, vienmēr bija zemākā līmenī un, lai gan tai bija izšķiroša loma politiskajā dzīvē, tās vara bija ierobežotāka (Valdeón, J. Los reinos cristianos a fines de la Edad Media. *Historia de España.* Madride: Historia 16, 1986. 391.–455. lpp., it īpaši 414.–423. lpp.).

97 — Ģenerāladvokāte Kokote [*Kokott*] secinājumu 41. punktā *in fine* lietā *Pupino* izteica līdzīgu viedokli.

98 — Saskaņā ar iepriekš minēto spriedumu lietā Krimināl process pret X tiesiskuma princips "nepieļauj uzsākt kriminālprocesu par nodarījumu, par kuru likumā nav skaidri noteikta atbildība" (25. punkts). Secinājumos šajā lietā es norādīju, ka šis princips "sniedz visām personām tiesisko drošību, ka par viņu rīcību iestāsies krimināl atbildība tikai tad, ja tā būs pretrunā valsts tiesību normai, kas pirms tam to ir kvalificējusi par šāda veida nodarījumu" (53. punkts).

99 — Tas var ietvert arī pienācīgu juridisko palīdzību (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c., Krājums, I-5425. lpp., 219. punkts).

dzamības līmeni zina, kāda veida darbība vai bezdarbība ir krimināli sodāma, un šāda aizsardzība nepieļauj, ka attiecīgās normas tiktu interpretētas pēc analoģijas par sliktu apsūdzētajam, kā arī tiktu piemērotas ar atpakaļejošu spēku [100].

103. Līdz ar to tiesiskuma princips materiālajās krimināltiesību normās tiek piemērots kā prasība, kas ir jāievēro likumdevējam, kad tas definē nodarījumus un sodus, un kas jāievēro tiesām, kad tās kriminālprocesā analizē un piemēro šīs definīcijas [101]. Citiem vārdiem, tas kļūst nozīmīgs, īstenojot valsts *ius puniendi* un piemērojot tiesību aktus, kurus var šauri interpretēt kā sodus uzliekošus, no kā izriet, ka nevar sacīt, ka Pamatlēmums būtu pretrunā šim principam, jo tas nenosaka nekādus sodus [102], nedz arī cenšas saskaņot dalībvalstu krimināllikumus, tā vietā tikai cenšoties radīt sadarbības mehānismu starp dažādu valstu tiesām procesa laikā, lai noskaidrotu, kas vainojams nodarījumā, vai izpildītu sodu. Uz šo sadarbības sistēmu attiecas virkne nosacījumu, saskaņā ar kuriem piemērojamiem sodiem un apcietināšanas orderiem ir jābūt ar noteiktu smaguma pakāpi, un ir iespējams arī prasīt, lai attiecīgas darbības tiktu kvalificētas kā nodarījumi tās tiesas dalībvalstī, kas sniedz palīdzību, izņemot 2. panta 2. punktā minēto nodarījumu gadījumā, "kā tie definēti izsniegšanas dalībvalsts tiesībās".

104. Tādējādi no izsniegšanas dalībvalsts materiālajām krimināltiesību normām un līdz ar to no šīs valsts likumdevēja un tiesām jāpieprasa šī principa diktētā noteiktība, kas vajadzīga, lai uzsāktu kriminālprocesu un izskatītu to, vajadzības gadījumā uzliekot sodu. Skaidrs, ka pareizi sagatavotam Eiropas apcietināšanas orderim ir jāpamatojas uz darbībām, kas šajā valstī juridiski atzītas par

100 — Tiesiskuma principa aspekts krimināltiesībās tika atbalstīts Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1993. gada 25. maija spriedumā lietā *Kokkinakis* pret Grieķiju (lieta 14307/77, A 260-A, 52. punkts), 1995. gada 22. novembra spriedumā lietā *S. W.* pret Apvienoto Karalisti (lieta 20166/92, A 335-B, 35. punkts) un 2001. gada 22. marta spriedumā lietās 34044/96, 35532/97 un 44801/98, *Recueil des arrêts et décisions* 2001-II, 50. punkts). Tam arī piekrita Spānijas Konstitucionālā tiesa (skat., piemēram, spriedumu 75/1984 (1984. gada 30. jūlija *BOE* papildinājums Nr. 181, piektais motīvs) un spriedumu 95/1992 (1992. gada 15. jūlija *BOE* papildinājums Nr. 169, trešais motīvs)).

101 — Spānijas Konstitucionālā tiesa atzina, ka šī personu aizsardzība neietver to, ka tiesās tiek radītas tiesības un neparedzama interpretācija, kas nav saderīga ar normu tekstu vai nav atbilstoša, ņemot vērā ar to aizsargājamās tiesības (spriedums 25/1999 (1989. gada 14. aprīļa *BOE* papildinājums Nr. 89, trešais motīvs)), tādējādi, ka noziedzīga nodarījuma definīcijai ir jāievēro normas teksts, konstitucionālās sistēmas pamatā esošie interpretācijas noteikumi un juridiskās loģikas uzliktie minimālie kritēriji, papildus Kopienas pieņemtajām argumentācijas metodēm (spriedums 42/1999 (1999. gada 27. aprīļa *BOE* papildinājums Nr. 100, ceturtais motīvs)).

102 — Doktrīna atzīst, ka 2. panta 2. punktā nav ietverti noziedzīgi nodarījumi, jo saraksts neapraksta katra sodāmā nodarījuma raksturīgās pazīmes (Flore, D., Le mandat d'arrêt européen: première mise en oeuvre d'un nouveau paradigme de la justice pénale européenne, no: *Journal des Tribunaux*, 2002, 276. lpp., un Unger, E. M., *Schutzlos ausgeliefert? — Der Europäische Haftbefehl*, Frankfurte pie Mainas, 2005, 100. lpp.). Pretēja argumenta gadījumā ir jāatceras, ka pamatlēmumiem nav tiešas iedarbības (LES 32. panta 2. punkta b) apakšpunkts), neskarot principu, ka valsts tiesību normas ir jāinterpretē tā, lai nodrošinātu Kopienas tiesību iespējami lielāku efektivitāti, kā noteikts spriedumā lietā *Pupino* (43.–47. punkts). Šādā gadījumā valsts tiesību normām, kas transponē Pamatlēmumu, ir jāatbilst tiesiskuma principam.

noziedzīgiem nodarījumiem. Ordera izpildes valsts krimināllikumam vienkārši ir jāsniedz vajadzīgais atbalsts un, ja Pamatlēmuma transponēšanas noteikumi to paredz, nodošana ir jāpakļauj nosacījumam par to, ka attiecīgā rīcība saskaņā ar tās tiesību aktiem ir kvalificējama kā noziedzīgs nodarījums, izņemot 2. panta 2. punktā minētos nodarījumus, uz kuriem arī attiecas tiesiskuma princips.

105. Neraugoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, man jāpiebilst, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpildē iesaistītajām apcietinājuma un nodošanas procedūrām pēc būtības nav sodoša rakstura. Par ordera izpildi atbildīgajai tiesai jānoskaidro, vai ievēroti nosacījumi, lai tā varētu nodot ordera izsniedzošajai tiesai savā jurisdikcijā esošu personu, bet izpildes tiesai nav jāiepazīstas ar lietas būtību, izņemot nodošanas procedūru, un tai jāatturas no pierādījumu novērtēšanas un sprieduma taisīšanas par vainu. Šāds bija Eiropas Cilvēktiesību tiesas viedoklis attiecībā uz izraidīšanu, kuru tā izslēdza no Romas konvencijas 7. pantā esošā soda jēdziena [103].

106. *Arbitragehof* uzdotais jautājums maz attiecas uz tiesiskuma principu krimināl-procesā, bet ir ļoti saistīts ar bažām, ka Pamatlēmuma 2. panta 2. punktā minētie jēdzieni katrā dalībvalstī varētu tikt atšķirīgi interpretēti, radot atšķirīgas piemērošanas risku. Šo secinājumu 96.–99. punktā es jau esmu atsaucies uz šo iespējamību, kas ir raksturīga visiem tiesību aktiem — kā vispārējiem, tā konkrētiem. Tagad man tikai atliek papildināt, ka, ja tiesai, kas izpilda Eiropas apcietināšanas orderi, balstoties uz Pamatlēmumā norādītajām metodēm, izmantojot prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, lai atrisinātu visas domstarpības un iegūtu vienveidīgu interpretāciju, joprojām ir neskaidrības par to nodarījumu juridisko kvalifikāciju, kas ir ordera pamatā, un par to, vai uz šiem nodarījumiem attiecas kāds no 2. panta 2. punktā uzskaitītajiem 32 nodarījumiem, tad tai jābalstās uz 2. panta 1. un 4. punktu.

107. Rezumējot, es uzskatu, ka Pamatlēmuma 2. panta 2. punkts nepārkāpj LES 6. panta 2. punktu, jo tas atbilst vienlīdzības principam un tiesiskuma principam krimināl-procesā.

103 — 1976. gada 6. jūlija spriedums lietā *X* pret Nīderlandi (lieta 7512/76, D.R. 6, 184. lpp.), 1991. gada 6. marta spriedums lietā *Polley* pret Beļģiju (lietā 12192/86) un 1996. gada 18. janvāra spriedums lietā *Bakhtiar* pret Šveici (lieta 27292/95). Spānijas Konstitucionālā tiesa ievēro to pašu kritēriju (spriedums 102/1997 (1997. gada 9. jūnija *BOE* papildinājums Nr. 137, sestais motīvs) un spriedums 32/2003 (2003. gada 5. marta *BOE* papildinājums Nr. 55, otrais motīvs)).

VI — Secinājumi

108. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai atbildēt uz *Arbitragehof* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, nospriežot, ka:

1) Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm nepārkāpj LES 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu;

2) Pamatlēmuma 2. panta 2. punkts, atceļot tajā uzskaitīto nodarījumu abpusējās sodāmības prasības pārbaudi, nepārkāpj tiesiskuma principu kriminālprocesā vai vienlīdzības principu, un līdz ar to tas ir saderīgs ar LES 6. panta 2. punktu.